

Στυλιανός Ροδαρελης

ΜÜNSTERLINGEN ΤΟ
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ
ΤΟΥ ΝÍCTOR VEGAS

MÜNSTERLINGEN TO ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Χαρακτήρες του έργου

ΛΙΤΑ FONT

ΣΥΛΒΙΑ SCHMIDT

1. It Won't Be Long

ΣΥΛΒΙΑ.- Γνώρισα τη Λίτα Φόντ το φθινόπωρο του 1980. Ίσως να μην υπήρχαν οι καλύτερες συνθήκες για να δημιουργηθεί μια φιλία, αλλά εκείνη τη στιγμή κάτι δημιουργήθηκε... εκείνη τη στιγμή συναντήθηκαν οι ζωές μας. Εκείνη ήταν ήδη έγκλειστη στη Ψυχιατρική Κλινική Münsterlingen, όταν εγώ πήγα να δουλέψω εκεί. Μετά από μια βαθεία, μακρόσυρτη κρίση κατάθλιψης, οι γονείς της την έπεισαν να κάνει εισαγωγή. Τότε η Λίτα ήταν άγνωστη, μια καλλιτέχνης «περιθωρίου». Τότε κανένας δεν φανταζόταν, ότι μερικά χρόνια μετά, οι πίνακές της θα αποκτούσαν εξωπραγματική αξία σε σχέση με τη αρχική τους αξία. Τότε κανένας δεν έδινε φράγκο για εκείνη και τους πίνακές της.

Σύντομη παύση.

Όσο για εμένα, τι μπορώ να σας πω; Ήμουν μια νεαρή με όνειρα και ελάχιστη εμπειρία, που σύντομα από τη μια μέρα στην άλλη, βρέθηκα απέναντι σε μια επαγγελματική και προσωπική πρόκληση τεραστίων διαστάσεων.

Σύντομη Παύση.

Η Λίτα ήταν έξυπνη, απρόβλεπτη, μ' επαναστατικό χαρακτήρα και ιδιαίτερα παρατηρητική. Είχε σπάνιες ιδιαιτερότητες και μερικές φορές ήταν αρκετά χειριστική, αν και δεν της φαινόταν. Είχε μια ασυνήθιστη ευαισθησία, που ήταν πέρα από το συνηθισμένο. Έκρυβε μέσα της μεγάλο θυμό, έναν θυμό όμως που γέμιζε τις μπαταρίες της, κατά του συνομιλητή της που βρισκόταν απέναντί της, και που δεν την ένοιαζε καθόλου ποιος ήταν. Καταφερόταν εναντίον του μ' απότομο τρόπο, άμεσο, και αρκετά αιχμηρό, στοιχεία που δεν είχα συναντήσει ποτέ μου σ' άλλον ασθενή. Πρέπει να αναγνωρίσω ότι αρχικά αυτή την συμπεριφορά του χαρακτήρα της, είχε ως στόχο εμένα την ίδια. Δεν ξέρω αν ήταν στην πέμπτη ή στην έκτη συνεδρία, αυτό όμως που ξέρω ήταν, ότι η Λίτα συμπεριφέρθηκε αρκετά σκληρά μαζί μου.

2. Devil in Her Heart

Ιατρείο της ΣΥΛΒΙΑ Schmidt.

Η ΛΙΤΑ Font καπνίζει δίπλα στο ανοικτό παράθυρο.

Η ΣΥΛΒΙΑ την παρατηρεί καθισμένη στο γραφείο της.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ας ξαναρχίσουμε την συνεδρία.

ΛΙΤΑ.- Δεν τελείωσα ακόμα το τσιγάρο μου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν θα έπρεπε να καπνίζεις εδώ μέσα.

Η ΛΙΤΑ αγνοεί το σχόλιο της ΣΥΛΒΙΑΣ.

Συνεχίζει να καπνίζει.

Μεγάλη παύση.

ΣΥΛΒΙΑ.- Λίτα, σε παρακαλώ.

Η ΛΙΤΑ συνεχίζει να καπνίζει και κοιτά από το ανοικτό παράθυρο, χωρίς να δίνει σημασία στη ΣΥΛΒΙΑ. Κάνει τη τελευταία της ρουφηξιά αφήνοντας τη γόπα να πέσει στο πάτωμα, τη πατά με χαρακτηριστική αργή κίνηση και με αρκετή νηφαλιότητα.

ΛΙΤΑ.- Έχω την ανάγκη να σχεδιάσω, να ζωγραφίσω.

ΣΥΛΒΙΑ.- Έχουμε μιλήσει πάνω σ' αυτό το θέμα.

ΛΙΤΑ.- Θα ήθελα να επανέλθουμε πάνω σ' αυτό το θέμα ξανά.

ΣΥΛΒΙΑ.- Η γιατρός Schnieper...

ΛΙΤΑ.- Δεν με ενδιαφέρει καθόλου η γιατρός Schnieper!

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Δεν είσαι εσύ που μ' έχεις αναλάβει τώρα;

ΣΥΛΒΙΑ.- Η γιατρός Schnieper είναι προϊσταμένη μου, και δεν μπορώ να την αγνοήσω έτσι απλά... αλλά ξέρεις κάτι; Δεν είμαι υποχρεωμένη να απολογηθώ σε σένα.

ΛΙΤΑ.- Η γιατρός Schnieper ανήκει στη παλιά σχολή, εσύ όμως όχι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι θέλεις να πεις;

ΛΙΤΑ.- Έχω τη γνώμη ότι δεν μοιράζεσαι τις ξεπερασμένες μεθόδους της, για να με θεραπεύσεις, ή κάνω λάθος;

ΣΥΛΒΙΑ.- Είναι καλύτερα να σταματήσουμε αυτή τη συζήτηση σ' αυτό το σημείο.

ΛΙΤΑ.- Κατάλαβες τι σου είπα;

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι να καταλάβω;

ΛΙΤΑ.- Αν συμφωνούσες με τη μέθοδο της Κας Schnieper, θα την υπερασπιζόσουν, αλλά εσύ δεν το έκανες.

ΣΥΛΒΙΑ.- Σου επαναλαμβάνω ότι δεν θα συνεχίσω να μιλώ γι' αυτό το θέμα μαζί σου.

ΛΙΤΑ.- Είναι φανερό ότι στο επάγγελμά σας, εκείνη αντιπροσωπεύει το παρελθόν και εσύ το μέλλον. Γιατί επιτέλους δεν παίρνεις την απόφαση, ν' ανοίξεις πανιά, να πάρεις στα χέρια σου το τιμόνι, να βάλεις σαν στόχο να αναλάβεις εσύ τα ινία σ' αυτή τη δουλειά τη νέα χιλιετία που σε λίγο θα ανατείλει;

ΣΥΛΒΙΑ.- Ας μιλήσουμε για εσένα... για αυτό βρισκόμαστε και εδώ. Αυτός είναι ο σκοπός αυτών των συνεδριών.

ΛΙΤΑ.- Έχω βαρεθεί να μιλάω συνέχεια για εμένα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τότε δεν μου αφήνεις άλλη επιλογή, από το να θεωρήσω ότι η συνεδρία μας ολοκληρώθηκε.

ΛΙΤΑ.- Όχι. Περίμενε.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Πως θα σου φαινόταν αν μιλούσαμε για εσένα;... για λίγο... για λίγο μόνο! Για παράδειγμα, σκέφτηκα ότι θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για την ανάγκη... που φαίνεται από χιλιόμετρα... να μιλήσουμε για την επιθυμία σου να σπάσεις τις αλυσίδες που σε κρατάνε δέσμια δίπλα στη Κα Schnieperg.

ΣΥΛΒΙΑ.- (Με ύφος) Μπορείς να φύγεις.

ΛΙΤΑ.- Είσαι τόσο νέα... διακρίνω σ' εσένα μια ιδιαίτερη ζωντάνια, μια μεγάλη φιλοδοξία και απίστευτη όρεξη να καταβροχθίσεις τον κόσμο...

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν με άκουσες;

ΛΙΤΑ.- Αλλά εσύ προτιμάς να θάψεις όλη αυτή την φιλοδοξία, όλη αυτή τη ζωντάνια, πίσω από το προσωπείο του καλού κοριτσιού, με την καθώς πρέπει εμφάνιση, του υπάκουου κοριτσιού, όπου πάνω στο γραφείο του, όλα είναι καθώς πρέπει τοποθετημένα... ξέρεις κάτι; Το ότι γεννήθηκες σε τούτη εδώ τη χώρα, δεν σε υποχρεώνει να είσαι ξενέρωτη και βαρετή...

ΣΥΛΒΙΑ.- Λίτα, νομίζω ότι έχουμε ολοκληρώσει τη σημερινή μας συνεδρία. Σε παρακαλώ, θα πρέπει να αποχωρήσεις.

ΛΙΤΑ.- Ποτέ δεν σκέφτηκες ν' αλλάξεις τον κόσμο;

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι;

ΛΙΤΑ.- Διευκρινίζω, δεν αναφέρομαι στη βλακεία που μερικοί υποστηρίζουν «να αγωνιστείς για να φτιάξεις έναν κόσμο καλύτερο και πιο δίκαιο»... Ξέχνα όλες αυτές τις αηδίες! Αναφέρομαι για κάτι που θα ήθελες να κάνεις από ματαιοδοξία, ανάγκη ή καθαρή ηδονή, για κάτι που θα άφηνες το στίγμα σου, για κάτι που θα μιλάνε οι μελλοντικές γενιές, που θα σε αναφέρουν και θα σε θαυμάζουν.

ΣΥΛΒΙΑ.- Να επανέλθουμε στο θέμα της ζωγραφικής;

ΛΙΤΑ.- Η Ζωγραφική, η γλυπτική, το θέατρο, ο χορός, η ποίηση, η μουσική, το τάβλι, η ανακάλυψη της ατομικής βόμβας... τι νόημα έχουν όλα αυτά;... Μίλα για κάτι που σου άρεσε να κάνεις όταν ήσουν μικρή, που αγαπούσες τρελά... μίλα για εκείνα τα πράγματα που θα ήθελες να κάνεις όταν μεγαλώσεις...

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Και;

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν σκοπεύω να απαντήσω.

ΛΙΤΑ.- Γιατί;

ΣΥΛΒΙΑ.- Έχουμε ολοκληρώσει τη συνεδρία. Μπορείς να αποχωρήσεις.

ΛΙΤΑ.- Μη μου μιλάς έτσι απότομα. Γιατί αρνείσαι να απαντήσεις στην ερώτησή μου;

ΣΥΛΒΙΑ.- Γιατί απλά εδώ... είμαι εγώ αυτή που κάνει τις ερωτήσεις.

ΛΙΤΑ.- Δεν νομίζω να πειράζει που έστω για μια φορά... μόνο μια φορά... για λίγα λεπτά μόνο... να παραβούμε τους κανόνες του παιχνιδιού και να αλλάξουμε ρόλους.

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Σου υπόσχομαι... για να ικανοποιηθεί η περιέργειά μου, και μετά θα ξαναρχίσουμε τις συνεδρίες με τους δικούς σου όρους.

ΣΥΛΒΙΑ.- Σοβαρά; ¿Quid pro quo¹?

ΛΙΤΑ.- Σοβαρά. Quid pro quo.

Σύντομη παύση.

Τι ήταν αυτό που σου άρεσε όταν ήσουν μικρή, τι είναι αυτό που πίστευες όταν μεγάλωσες θα μπορούσες να κάνεις, και να ήσουν η καλύτερη...

Μεγάλη παύση.

ΣΥΛΒΙΑ.- Σίγουρα θα πεις ότι δεν είμαι καθόλου πρωτότυπη ή ότι πρόκειται για ένα κόλπο για να ξεφύγω από τούτη την άβολη κατάσταση... μικρή μου άρεσε πολύ να

---

¹ Ανταλλαγή.

ζωγραφίζω και να σχεδιάζω, θα ήθελα να ασχοληθώ μ' αυτά όταν θα μεγάλωνα...

ΛΙΤΑ.- Θεέ μου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι συμβαίνει;

ΛΙΤΑ.- Μη το κάνεις αυτό!

ΣΥΛΒΙΑ.- Να μην κάνω τι;

ΛΙΤΑ.- Με απογοητεύεις. Σε θεωρούσα πιο έξυπνη.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι; Δεν πιστεύεις ότι όταν ήμουν μικρή μου άρεσε να ζωγραφίζω και να σχεδιάζω;

ΛΙΤΑ.- ...

ΣΥΛΒΙΑ.- Σου υπόσχομαι ότι αυτό ήθελα και τίποτα άλλο... αυτό μου άρεσε να κάνω όταν ήμουν μικρή.

ΛΙΤΑ.- Και γιατί τα παράτησες;

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν μπορούμε πάντα να πραγματοποιήσουμε τα όνειρα που είχαμε μικροί.

ΛΙΤΑ.- Όχι... λυπάμαι. Αυτή η απάντηση δεν με ικανοποιεί.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι να σου πω;

ΛΙΤΑ.- Quid pro quo!

ΣΥΛΒΙΑ.- Αυτή είναι η αλήθεια.

ΛΙΤΑ.- Αυτή η απάντηση, δεν με ικανοποιεί. Θα υπήρχε και κάτι άλλο! Σκέψου. Quid pro quo!

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Το χρώμα.

ΛΙΤΑ.- Το χρώμα;

ΣΥΛΒΙΑ.- (*Απορροφημένη*) Δεν ήμουν ικανή να το ελέγξω.

ΛΙΤΑ.- Το βλέπεις; αυτό τώρα καλύτερεύει την κατάσταση...

ΣΥΛΒΙΑ.- Μπορούσα να «αντιγράψω» τα χρώματα, αλλά δεν μπορούσα να τα «δημιουργήσω».

ΛΙΤΑ.- Ακόμα καλύτερο!

ΣΥΛΒΙΑ.- Γιατί θεωρώ, ότι στο βάθος αυτή είναι η ουσία της ζωγραφικής, σωστά; Αυτό πιστεύω ότι είναι η ουσία της.

ΛΙΤΑ.- Συνέχισε, συνέχισε.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τόσο τα σχέδια που έκανα, όπως και οι ζωγραφιές μου ήταν τεχνικά σωστές, αλλά τους έλλειπε αυτό που ονομάζουμε «ψυχή»...

ΛΙΤΑ.- Και πως έφτασες σ' αυτό το συμπέρασμα;

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν ξέρω. Το μόνο που ήξερα ήταν ότι δεν ήταν όπως εγώ ήθελα, τόσο το σχέδιο όσο και η ζωγραφική.

ΛΙΤΑ.- Δεν σκέφτηκες ποτέ να το σπουδάσεις; Δεν σκέφτηκες ποτέ ότι με τη βοήθεια ενός καθηγητή, ενός δασκάλου, θα βελτιωνόσουν;

ΣΥΛΒΙΑ.- Όχι, δεν το σκέφτηκα.

ΛΙΤΑ.- Τότε δεν ήταν η ζωγραφική αυτό που σε εξέφραζε.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ίσως δεν ήταν... (*Το διορθώνει*) Μα τι λέω! Φυσικά και δεν ήταν.

ΛΙΤΑ.- Είστε βαρετοί.

ΣΥΛΒΙΑ.- Συγγνώμη, τι εννοείς;

ΛΙΤΑ.- Εσείς οι Ελβετοί. Είστε βαρετοί.

ΣΥΛΒΙΑ.- Σε τι αναφέρεσαι;

ΛΙΤΑ.- Η πλειοψηφία από εσάς αλλάζετε τα πάθη σας με την άνεση. Φοβερή σκευωρία!

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν σε καταλαβαίνω. Σε τι αναφέρεσαι ακριβώς;

ΛΙΤΑ.- Ότι προτιμάτε να βάζετε στην άκρη τα συναισθήματά σας, μέχρι να σας αποδεχθούν οι άλλοι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Μήπως αναφέρεσαι για τη παράδοση που έχουμε σχετικά με την συμβίωση; Σ' αυτό αναφέρεσαι; Και τι σχέση έχει αυτό με το θέμα που μιλάμε;

ΛΙΤΑ.- ...

ΣΥΛΒΙΑ.- Είναι μέρος του πολιτισμού μας. Όταν ζούμε μέσα σε μια κοινωνία δεν μπορούμε να είμαστε έρμαια των συναισθημάτων μας, των παθών μας ή των εμμονών μας. Είμαστε υποχρεωμένοι να εμποδίζουμε και να ελέγχουμε την πρώτη παρόρμηση. Θα πρέπει να φυλακίσουμε το αγρίμι που έχουμε μέσα μας, να το διατηρήσουμε όσο μπορούμε στο περιθώριο. Ο καθένας μας, για να συζητήσουμε με άλλους, θα πρέπει να σεβόμαστε και να ακολουθούμε κάποιους κανόνες...

ΛΙΤΑ.- (*Την διακόπτει, σαρκαστικά*) Ναι, ναι, ναι. «Είμαστε έρμαιοι των νόμων για να μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι» και μπλα μπλα, μπλα...

ΣΥΛΒΙΑ.- Με κοροϊδεύεις, αλλά είναι το μόνο που μας δίνει τη δυνατότητα να συμβιώσουμε κοινωνικά.

ΛΙΤΑ.- Εσείς όμως το έχετε παρακάνει! Δεν κάνετε θόρυβο από μια ώρα και μετά, βγάζετε τα παπούτσια σας πριν μπείτε στο σπίτι, δεν παίζεται με τα παιδιά σας όταν

βρίσκεστε σε δημόσιους χώρους, δεν είστε ανεύθυνοι... όλα τα έχετε προαγάγει σε μια απαγόρευση!

ΣΥΛΒΙΑ.- Σου επαναλαμβάνω, ότι πρόκειται για απλούς κανόνες αρμονικής συμβίωσης, δεν είναι απαγορεύσεις.

ΛΙΤΑ.- Για παράδειγμα εσύ.

ΣΥΛΒΙΑ.- Εγώ; Τι συμβαίνει με εμένα;

ΛΙΤΑ.- Είσαι πολύ ξενέρωτη και συντηρητική για την ηλικία σου. Εγώ στην ηλικία σου ρίσκαρα περισσότερο, έβλεπα τον κόσμο με περισσότερη προοπτική, ήμουν πιο ζωντανή και πολυδιάστατη.

ΣΥΛΒΙΑ.- Πολύ ενδιαφέρον... πες μου, πιστεύεις ότι αυτή η πολυδιάστατη οπτική, και ανοικτή στο κόσμο, που είχες, σε βοήθησε στη ζωή; Έχεις συναίσθηση του χώρου που βρίσκεσαι τώρα;

ΛΙΤΑ.- Φυσικά. Είμαι στο ίδιο χώρο που βρίσκεσαι και εσύ.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Υποθέτω ότι είσαι έτοιμη να μου πεις ναι, έχεις δίκιο, βρισκόμαστε στον ίδιο χώρο, αλλά σε διαφορετική θέση, εκ διαμέτρου αντίθετες... και είναι φανερό ότι εγώ είμαι αυτή που βρίσκεται στη μειονεκτική θέση και φυσικά, σε αρκετά πιο περίπλοκη. Αλλά αυτή είναι η πραγματικότητα;

ΣΥΛΒΙΑ.- Πες μου το εσύ.

ΛΙΤΑ.- Εγώ βρίσκομαι εδώ στα σαράντα εννέα ενώ εσύ στα... είκοσι έξι, είκοσι επτά;

ΣΥΛΒΙΑ.- Είκοσι οκτώ.

ΛΙΤΑ.- Εντάξει. Εικοσιοκτώ χρονών. Δεν σου λέει κάτι αυτό;

ΣΥΛΒΙΑ.- Σου υπενθυμίζω ότι εγώ είμαι η θεραπεύτρια και εσύ αυτή που θα πρέπει να θεραπευθεί.

ΛΙΤΑ.- Έλα τώρα! Μη στεκόμαστε σ' αυτές τις λεπτομέρειες όταν μιλάμε για ζωή.

Σιωπή.

Φαντάζομαι ότι προέρχεσαι από καλή οικογένεια... φαντάζομαι ότι από μικρή σου έμαθαν να σέβεσαι τους κανόνες και τις υποχρεώσεις, να συμπεριφέρεσαι «όπως πρέπει» στους δημόσιους χώρους, και όλα αυτά ενώ λάμβανες μια εκπαίδευση σε υπέροχα, καθαρά, και «καθώς πρέπει» σχολεία στο Ελβετικό κράτος. Μέχρι τώρα έχεις συμπεριφερθεί ως «υποδειγματικός πολίτης», πράγμα που περίμεναν από εσένα, και τώρα το μέλλον σου προμηνύεται λαμπρό και πολλά υποσχόμενο. Ίσως σε μερικά χρόνια θα παντρευτείς έναν «καλό άνθρωπο», ένα νέο επαγγελματία, «έναν» υπέροχο, και φυσικά από μια «καλή οικογένεια», μαζί θα δημιουργήσετε μια «ευλογημένη εστία» με μερικά αξιαγάπητα παιδιά το ίδιο «υπέροχα» όπως οι γονείς τους, συμμετέχοντας μ' αυτόν τον τρόπο στην ενδυνάμωση της ιδέας του «τέλειου έθνους»... σε μια περιοχή μεγάλωσες;

ΣΥΛΒΙΑ.- Στη Βασιλεία, στη Καμπίνια.

ΛΙΤΑ.- Οι γονείς θα πρέπει να είναι πολύ υπερήφανοι για εσένα. Ζουν ακόμα;

ΣΥΛΒΙΑ.- Ναι.

ΛΙΤΑ.- Τους επισκέπτεσαι συχνά;

ΣΥΛΒΙΑ.- Όχι τόσο συχνά όσο εκείνοι επιθυμούν.

ΛΙΤΑ.- Θα έπρεπε... σίγουρα τους λείπεις... για τους γονείς μας ποτέ δεν μεγαλώνουμε.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Πάει καιρός που έφυγες από το σπίτι;

ΣΥΛΒΙΑ.- Από το σπίτι έφυγα στα δεκαοκτώ.

ΛΙΤΑ.- Ουφ, είναι δύσκολο αγαπημένη μου να βρίσκεσαι αντιμετώπιη με τον κόσμο σ' αυτή την τόσο τρυφερή ηλικία...

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Αν και, για σας τους Ελβετούς ο κόσμος είναι ένα λούνα πάρκ, όπου όμως απουσιάζει η διασκέδαση... την έχετε αποκλεισμένη!... Απαγορευμένη!... παίζουν τα παιχνίδια ακολουθώντας αποκλειστικά τους κανόνες, χωρίς να απολαμβάνουν τη διαδικασία, ούτε τη στιγμή. Η «απάτη» σαν στρατηγική, δεν είναι μια επιλογή που επιτρέπεται. Στη χώρα σας όλα λάμπουν υπέροχα, αρκετά επίπλαστο για εμένα, αλλά υπέροχο. Θα μπορούμε να πούμε ότι το γραφείο σου είναι ένα μικροσύστημα της ελβετικής κοινωνίας, καθαρό, τακτοποιημένο, αρμονικό, κάθε πράγμα στη θέση του, στο χώρο που πρέπει να είναι, όλα τέλεια!

Υπάρχει μόνο μια λεπτομέρεια, τόσο στο γραφείο σου
όπως και στη χώρα σου... σε όλα λείπει «ψυχή».

3. I Saw Her Standing There

ΣΥΛΒΙΑ.- Εκείνη η συνεδρία δεν τελείωσε και τόσο καλά. Τρόμαξα πολύ με την επιθετική στάση που είχε Λίτα απέναντί μου, που μετά από λίγη ώρα, αναγκάστηκα να πατήσω το κουδούνι του «πανικού» που βρισκόταν στο κάτω μέρος του γραφείου μου. Αμέσως μπήκαν δύο νοσοκόμοι και την πήραν.

Παύση.

Στις επόμενες συνεδρίες σχεδόν δεν μίλησε. Όσο και αν προσπάθησα δεν κατάφερα να μου πει τίποτα πέρα από μερικές μονοσύλλαβες λέξεις. Αν και είχαμε προχωρήσει πολύ λίγο στις προηγούμενες συνεδρίες, όλα πήγαν στράφι. Έτσι οι επόμενες συνεδρίες που ακολούθησαν εκείνου του συμβάντος που μόλις σας περιέγραφα, ήταν αρκετά βασανιστικές, παρατηρούσα την Λίτα από τη θέση μου πίσω από το γραφείο μου. Την έβλεπα όρθια μπροστά από το παράθυρο κοιτάζοντας έξω, ή καπνίζοντας ένα τσιγάρο, ενώ έκανε μερικά από τα πολυάριθμα τικ που είχε. Αυτά τα μικρά τικ που δεν ήταν όμως και τόσο μικρά, ήταν κάποια ασυναίσθητα μικρά νεύματα, που όμως ποτέ δεν σε εγκαταλείπουν. Η Λίτα είχε μετατραπεί στη βασίλισσα των τικ. Ήταν αναρίθμητα... το χέρι που τραβούσε τα μαλλιά της όσο κάπνιζε, το μάτι που «έφευγε» στα καλά καθούμενα, σπασμοί στις

φωνητικές χορδές, ένα περίεργο μουγκρητό στα καλά καθούμενα, επανάληψη λέξεων ή φράσεων και πολλά άλλα...

Αλλά υπήρχε ένα ειδικά που με αναστάτωνε περισσότερο απ' όλα. Όταν την άκουγα προσεκτικά, κουνούσε τα χέρια της μ' έναν ιδιαίτερο τρόπο, παράξενο, σαν να είχαν πάρει από μόνα τους ζωή, σαν να προσπαθούσαν να ακολουθήσουν τον ρυθμό των λέξεων του συνομιλητή της, ενώ τα χείλη της, δεν σταματούσαν να κουνιούνται αν και από αυτά σχεδόν δεν έβγαιναν ήχοι. Αργότερα παρατήρησα ότι όσο ζωγράφιζε όλα εκείνα τα τικ εξαφανιζόντουσαν τελείως.

Παύση.

Βλέποντας αυτό το ανεπιθύμητο αδιέξοδο, τόλμησα να προτείνω στη γιατρό Schnieper να επιτρέψουμε στη Λία να ξαναζωγραφίσει, να ασχοληθεί ξανά με το πάθος της. Της πρότεινα να το κάνουμε με σταδιακό τρόπο, κλιμακωτά... και όσο καταφέρναμε να έχουμε θετικές εξελίξεις να λειτουργούσε ως κίνητρο, ως ανταμοιβή, με τρόπο να μπορέσουμε να την κάνουμε να βγει από αυτή την οικιοθελή απομόνωση που βρισκόταν, ώστε να αντιστραφεί η άρνησή της να συνεργαστεί στη θεραπεία. Έτσι το κάναμε και σιγά-σιγά κατάφερα να κερδίσω ξανά την εμπιστοσύνη της.

4. Help!

Ιατρείο της ΣΥΛΒΙΑ Schmidt.

Η ΛΙΤΑ Font, όρθια, κοιτά από το παράθυρο.

Η ΣΥΛΒΙΑ κάθεται στο γραφείο, ακούει τη ΛΙΤΑ με προσοχή και που και που κρατά σημειώσεις σε ένα μικρό τετράδιο.

ΛΙΤΑ.- Μου αρέσει η θάλασσα από τότε που ήμουν μικρή. Ο ήχος της θάλασσας. Αυτή η μελωδία που ερμηνεύουν τα κύματα όταν σκάνε στην όχθη... συνήθως είναι ισχυρά όπως μια ισχυρή κραυγή ή όπως ένας ψίθυρος.

Σύντομη παύση.

Μερικές φορές αυτός ο ήχος είναι τόσο αναγκαίος για μένα όπως όταν ακούω που και που οποιαδήποτε συμφωνία του Mahler, και ειδικά την συμφωνία με αριθμό τρία.

Σύντομη παύση.

Μερικές φορές όταν κάθομαι εδώ και κοιτάω από αυτό το παράθυρο, φαντάζομαι το ποτάμι που φαίνεται εκεί κάτω, να είναι η θάλασσα και αυτό με καθησυχάζει, με ηρεμεί...

ΣΥΛΒΙΑ.- Και πως το έκανες για να κατευνάσεις τη νοσταλγία σου για τη θάλασσα στο Βερολίνο;

ΛΙΤΑ.- Βερολίνο. Εκεί όπως και εδώ δεν υπάρχει θάλασσα. Εδώ και εβδομήντα χρόνια οι κάτοικοι του Βερολίνου

κοροϊδεύουν τον εαυτό τους, και το καλοκαίρι τρέχουν να ξαπλώσουν κάτω από τον ήλιο στις αμμουδιές των παραλιών του Wannsee, αλλά αυτό δεν έχει καμία σχέση με θάλασσα.

Σύντομη παύση.

Στο Βερολίνο, όταν αισθάνομαι ότι ασφυκτιώ, βάζω δυο ρούχα στο σακίδιο μου και παίρνω τον δρόμο για το Boltenhagen, έχω πάει εκεί και με οτοστόπ.

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Θυμάσαι την πρώτη σου επαφή με τη θάλασσα;

Η ΛΙΤΑ μένει σκεπτική.

Παύση.

ΛΙΤΑ.- Ήμουν τεσσάρων χρονών. Ήταν πριν αρχίσουν όλα...

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Πριν αρχίσει τι;

Σιωπή.

Λίτα, τι ήταν αυτό που άρχισε, αφού είδες τη θάλασσα για πρώτη φορά στα τέσσερα σου χρόνια;

Η ΛΙΤΑ βάζει ένα τσιγάρο και έναν αναπτήρα από το κουτάκι που κρατά στο χέρι.

Βάζει στα χείλη της ένα τσιγάρο και προσπαθεί να το ανάψει, αλλά τελικά δεν το κάνει.

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Θυμάμαι τη θάλασσα μαύρη και ατέλειωτη. Με ερέθιζε και ταυτόχρονα μου προκαλούσε φόβο. Η μητέρα μου με πήγαινε κρατώντας με από το χέρι. Όταν πλησιάζαμε πολύ, και το νερό μούσκευε τα πόδια μου –ήταν κρύο, πολύ κρύο το νερό-, άφησα το χέρι της μάνας μου, και αγκάλιασα με όλη μου τη δύναμη ένα από τα πόδια της. Εκείνη κατέβασε το βλέμμα της προς εμένα, χαμογέλασε –έλαμπαν τα μάτια της- μου χαίδεψε το κεφάλι μου και μου είπε: «δεν συμβαίνει τίποτα».

ΣΥΛΒΙΑ.- Μιλάς για τη βιολογική σου μάνα, σωστά;

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Αν και ήταν τα ίδια νερά της μεσογείου, το καλοκαίρι, η θάλασσα στις παραλίες της Φουενγιρόλα και της Βαρκελώνης είναι πολύ διαφορετικές μεταξύ τους. Της Βαρκελώνης συνήθως είναι πιο ζεστά από αυτά της Φουενγιρόλα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Φουενγιρόλα; Είπες Φουενγιρόλα; Που βρίσκεται η
Φουενγιρόλα;

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- (*Κοιτά το κουτί με τα τσιγάρα*) Πάνω στα τσιγάρα θα
έπρεπε να υπήρχε ποίηση, δεν νομίζεις;

ΣΥΛΒΙΑ.- Ορίστε;

ΛΙΤΑ.- Ποίηση. Μικρά ποιήματα χαϊκού, για παράδειγμα.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...ΛΙΤΑ.- Χίλια μικρά λευκά ψαράκια
σαν να κόχλαζε.
το χρώμα του νερού.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...ΛΙΤΑ.- Και αυτό του Basho:
Είναι άνοιξη;
Ο λόφος δεν έχει όνομα
χάθηκε μέσα στη πάχνη.

Παύση.

Δεν είναι υπέροχο;

ΣΥΛΒΙΑ.- Και τα δύο είναι υπέροχα.

ΛΙΤΑ.- Το πρώτο το συνέθεσε ο Konishi Raizan...

Σύντομη παύση.

Γιατί όμως είπα συνέθεσε, αντί να πω ότι το έγραψε;
Καλά, ίσως το είπα έτσι, γιατί θεωρώ ότι η ποίηση
θυμίζει μουσική... σου αρέσει η μουσική Σύλβια;

ΣΥΛΒΙΑ.- Φυσικά.

ΛΙΤΑ.- Συνήθιζα να βάζω μουσική όταν δούλευα στο εργαστήρι-σπίτι στο Βερολίνο. Συνέχεια. Bach, Brahms, Dvořák, Chopin, Schumann, Liszt, Mahler, Schubert, Beethoven, Tchaikovski, Sibelius, Shostakóvich, Rajmáninov... Συχνά τις πιναελιές που έβαζα πάνω στον καμβά τις τοποθετούσα στο ρυθμό της μουσικής που άκουγα εκείνη τη στιγμή. Ο ίδιος δίσκος μπορεί να έπαιζε... να έπαιζε... να έπαιζε... να έπαιζε συνέχεια, χιλιάδες φορές ενώ δούλευα.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- (*Ξανακοιτά το κουτί*) 'Η ίσως θα μπορούσαν να βάλουν πάνω στα πακέτα των τσιγάρων πίνακες γνωστών ζωγράφων, δεν νομίζεις; Πώς σου φαίνεται; Μερικούς άγνωστους ζωγράφους όπως είμαι εγώ. Θα ήταν ένας ωραίος τρόπος να προωθήσουν τη δουλειά μας. (*Σκυθρωπή*) Πάντα προσπαθούσα να δημιουργήσω ένα πίνακα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν έχεις κάποιο πίνακα έτοιμο;

ΛΙΤΑ.- (*Απόλυτη*) Όλοι οι καλλιτέχνες για να θεωρηθούν καλλιτέχνες, θα πρέπει να έχουν ένα έργο.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τότε, γιατί είπες ότι προσπάθησες να φτιάξεις έναν;

ΛΙΤΑ.- Είχα, τον είχα.

ΣΥΛΒΙΑ.- «Τον είχες»;.. τι εννοείς;... γιατί μιλάς σε παρελθοντικό χρόνο;

ΛΙΤΑ.- Είχα... ναι, είχα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και τι συνέβη; Τι τον έκανες;

Σιωπή.

Λίτα;...

ΛΙΤΑ.- Το ένστικτό της καταστροφής είναι επίσης ένα δημιουργικό ένστικτο και ο κάθε δημιουργός έχει δικαίωμα να καταστρέψει αυτό που δημιούργησε όταν δεν τον ικανοποιεί.

ΣΥΛΒΙΑ.- Εννοείς ότι έχεις καταστρέψει ότι δημιούργησες; Αυτό προσπαθείς να μου πεις;

ΛΙΤΑ.- «Η ακαδημαϊκή παιδεία περί ομορφιάς είναι ψεύτικη. Μας κοροΐδεψαν τόσο, ώστε δεν μπορούμε να βρούμε ούτε τη σκιά μιας αλήθειας. Οι ομορφιά του Παρθενώνα, των νυμφών, των Νάρκισσων, όλα είναι ένα ψέμα. Η τέχνη δεν είναι η εφαρμογή ενός κανόνα ομορφιάς, αλλά εκείνο που ο εγκέφαλος και το ένστικτο προσλαμβάνουν ανεξάρτητα από τον συγκεκριμένο κανόνα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Δηλαδή;

ΛΙΤΑ.- Το είπε στον Πικάσσο ο Christian Zervosen το 1935, κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης που του έδωσε.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και τι θέλεις να μου πεις όταν αναφέρεσαι σ' αυτή τη δήλωση του Πικάσσο;

ΛΙΤΑ.- Δεν είναι κατανοητό;

ΣΥΛΒΙΑ.- Όχι για εμένα.

ΛΙΤΑ.- Ότι εγώ ακόμα και δεν κατάφερα να βρω την ομορφιά που ψάχνω, που μου επιβάλλει το ένστικτό μου, η σκέψη μου, αυτό που επιθυμώ. Για αυτό τον λόγο

κατέστρεψα όλους τους πίνακες που έφτιαξα μέχρι
τώρα.

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και δεν σκέφτηκες ότι θα μπορούσε να ήταν κάτι πιο
απλό;

ΛΙΤΑ.- Τι εννοείς;

ΣΥΛΒΙΑ.- Για παράδειγμα, ότι είσαι τελειομανής.

ΛΙΤΑ.- (*Γελά*) Η τελειότητα δεν υπάρχει. (*Γελά*) Αυτό όμως,
δεν σημαίνει ότι πρέπει να την φοβάσαι να την
ερευνήσεις...

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Θεωρείς ότι έχεις αρκετό ταλέντο στη ζωγραφική;

ΛΙΤΑ.- Έχω!

ΣΥΛΒΙΑ.- Και οι καθηγητές σου, οι συμφοιτητές σου όταν
σπούδαζες πίστευαν ότι είχες;

ΛΙΤΑ.- Οι γνώμες των άλλων ποτέ δεν με ενδιέφεραν
αλήθεια,

Σύντομη παύση.

η αλήθεια είναι, ότι μου κοστίζει αρκετά να
κατανοήσω την σημασία που μπορεί να έχει για
μερικούς η αναγνώριση που θα αποκτήσουν, και όχι
το πηγαίο ταλέντο τους. Προσωπικά θεωρώ ότι για

έναν δημιουργό το σημαντικό είναι η δημιουργία από μόνη της, και η διαδικασία δημιουργίας, δηλαδή, τη στιγμή εκείνη όπου βρίσκεσαι μόνη σου με το σύμπαν, τη στιγμή που πλησιάζεις τον Θεό... θεωρώ ότι το μέλλον του έργου ενός καλλιτέχνη βρίσκεται σε δεύτερη μοίρα, η φήμη, ο θαυμασμός και η προβολή του έργου του στο κόσμο, στο βάθος είναι πράγματα επιθυμητά για έναν καλλιτέχνη. Και φυσικά αναφέρομαι για έναν αληθινό καλλιτέχνη.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Τελικά ένας καλλιτέχνης δεν είναι αυτό που ονειρεύεται, ούτε αυτό που θέλει να κάνει, αλλά αυτό που κάνει.

5. The Long and Winding Road

ΣΥΛΒΙΑ.- Σε εκείνη τη συνεδρία αισθάνθηκα ότι πλησίασα την Λίτα όσο ποτέ άλλοτε. Πιστεύω ότι και εκείνη επίσης το παρατήρησε, και από μια στιγμή και μετά, αποφάσισε να ξαναπάρει το χώρο της.

Σύντομη παύση.

Η Λίτα ήταν υιοθετημένη. Στο ιατρικό ιστορικό της ανέφερε ότι μια οικογένεια από την Καταλωνία, από την αστική τάξη της Βαρκελώνης, την ανέλαβε από τότε που ήταν δέκα χρονών. Κατά την διάρκεια των συνεδριών συνήθιζε να μιλά πολύ λίγο για την οικογένεια που την υιοθέτησε, και ακόμα λιγότερο, ή σχεδόν ποτέ για την βιολογική της οικογένεια. Δεν ήταν πολύ δεκτική να συζητά για τη σχέση της με άτομα του στενού της οικογενειακού της κύκλου. Προτιμούσε να διατηρεί μακρόσυρτες συζητήσεις για τα καλλιτεχνικά ρεύματα. Και φυσικά για άλλους δημιουργούς. Κατά τη διάρκεια της ζωής της είχε πολύ λίγους φίλους. Ή και όσους έκανε απλά κάποια στιγμή, τους έχασε χωρίς να ενδιαφερθεί να τους πλησιάσει κάποια άλλη στιγμή. Υποθέτω ότι δεν ήταν καθόλου εύκολο να κάτσει δίπλα σε κάποιον όπως εκείνη. Μερικές φορές συμπεριφερόταν σαν να μισούσε τον κόσμο, σαν να μην άντεχε αυτό που υπάρχει μεταξύ της γέννησης και του θανάτου, σαν

να την απασχολούσε πολύ λίγο να ζήσει. Και δεν είχε κανένα πρόβλημα να το δείξει σε όσους ήταν δίπλα της. Ωστόσο, όλα αυτά άλλαζαν όταν βρισκόταν απέναντι σ' ένα κομμάτι χαρτιού ή σ' έναν λευκό καμβά. Εκείνη τη στιγμή ξεχνούσε τον κόσμο και επικεντρωνόταν μόνο στο να ζωγραφίζει ή να σχεδιάζει. Εκείνη τη στιγμή, δεν υπήρχε τίποτα άλλο παρά ο καμβάς... ο κόσμος για εκείνη περιοριζόταν σ' εκείνο τον μικρό χώρο και σου έδινε την αίσθηση ότι ανάμεσα στα χρώματα και τις επιφάνειες, ένας παράξενος Θεός άρχιζε να αποκτά ζωή...

Σύντομη παύση.

Μια φορά μου εκμυστηρεύτηκε ότι ήθελε να μου κάνει ένα πορτρέτο, και αν είχα το θάρρος να ποζάρω για εκείνη... «Με την προϋπόθεση, ότι δεν θα έχεις απομακρυνθεί από την πραγματικότητα, και θα συνεχίζαμε να συζητάμε ενώ θα με ζωγραφίζεις» της απάντησα. Ήδη είχα σκεφτεί ότι μερικές επόμενες συνεδρίες θα μπορούσαν να γίνουν σε κάποιο διαφορετικό χώρο, κάπου μακριά από το γραφείο μου, φυσικά μου φάνηκε καταπληκτική η ιδέα να ποζάρω για εκείνη. Μίλησα με τη γιατρό Schnieper και με βάση τη πρόοδο που ήδη είχα πετύχει με την ασθενή, συμφώνησε να διαμορφώσουμε ένα δωμάτιο της κλινικής σε πρόχειρο εργαστήριο για την Λίτα.

6. I'm a Loser

*Αυτοσχέδιο εργαστήριο της ΛΙΤΑ ΦΟΝΤ στη Ψυχιατρική Κλινική
Münsterlingen.*

*Η ΣΥΛΒΙΑ ποζάρει για την ΛΙΤΑ η οποία δουλεύει πολύ
συγκεντρωμένη στο πορτραίτο της.*

ΣΥΛΒΙΑ.- Πόσο χρονών ήσουν;

ΛΙΤΑ.- Τριάντα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν είναι άσχημη ηλικία για να συμμετέχεις στη
πρώτη σου ομαδική έκθεση.

ΛΙΤΑ.- Για μερικούς ήμουν πολύ μεγάλη.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και που πραγματοποιήθηκε;...

ΛΙΤΑ.- Στο Βερολίνο.

ΣΥΛΒΙΑ.- Στο Δυτικό Βερολίνο;

ΛΙΤΑ.- Ναι, στο Δυτικό Βερολίνο.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ποια χρονιά;

ΛΙΤΑ.- Το 1961

ΣΥΛΒΙΑ.- Την ίδια χρονιά που χτίστηκε το τείχος.

ΛΙΤΑ.- ...

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι παρουσιάσες;

ΛΙΤΑ.- Τι;

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι είδος έργων είχες στην έκθεση;

ΛΙΤΑ.- Μη κουνιέσαι.

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Κοίτα Λίτα, μου υποσχέθηκες ότι θα συζητήσουμε ενώ θα πόζαρα για εσένα και εσύ θα δούλευες το πορτραίτο μου, αλλά είμαστε εδώ σχεδόν δύο ώρες, και η αλήθεια είναι ότι συζήτηση, με την έννοια που έχει η λέξη «συζήτηση», δεν έγινε καθόλου.

Σύντομη παύση.

ΛΙΤΑ.- Πάνω σε τι θα ήθελες να συζητήσουμε;

ΣΥΛΒΙΑ.- Θα ήθελα να σε ακούσω να μιλάς, για παράδειγμα, πάνω σε διάφορες λεπτομέρειες που να σχετίζονται με εκείνη την έκθεση... τη πρώτη έκθεση που συμμετείχες. Δεν ξέρω. Τι τύπο έργων παρουσίασες, πως αισθάνθηκες ως μέλος αυτής της έκθεσης, ποια ήταν η αντίδραση του κοινού που την είδε...

ΛΙΤΑ.- Ήταν μια κατασκευή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι εννοείς;

ΛΙΤΑ.- Το έργο που παρουσίασα. Ήταν μια κατασκευή. Η πρώτη κατασκευή εμβάθυνσης που πραγματοποιούσα στη ζωή μου. Γέμισα το πάτωμα ενός δωματίου με καθρέφτες και με φαλλούς ζωγραφισμένους με κόκκινους κύκλους και φτιαγμένους με ύφασμα. Εκείνη η θάλασσα από υφασμάτινους φαλλούς αιχμαλώτιζε τον επισκέπτη σ' έναν χώρο με στοιχεία *ναίφ* στο άπειρο.

ΣΥΛΒΙΑ.- Φαλλούς;

ΛΙΤΑ.- Φαλλούς, πούτσες, πέη, ανδρικά μόρια.

ΣΥΛΒΙΑ.- Σοβαρά;

ΛΙΤΑ.- Ήταν η αρχή. Αυτό ήταν η έναρξη μιας περιόδου στη καριέρα μου που έβαζα φαλλούς με κύκλους σε καναπέδες, τραπέζια, σε βάρκες με κουπιά, σε αυτοκίνητα, σε μεταχειρισμένα ρούχα...

ΣΥΛΒΙΑ.- Και πως αντιδρούσαν οι επισκέπτες στη διάδραση που δημιουργήθηκε με την κατασκευή σου;

ΛΙΤΑ.- Ήταν αρχές της δεκαετίας του 60. Φυσικά και υπήρχαν μερικοί που την θεώρησαν σκάνδαλο. Ειδικά μεγάλες γυναίκες, νοικοκυρές... Αλλά οι νέοι την είδαν σαν κάτι αστειό και διασκεδαστικό, υπήρξαν και γυναικεία κινήματα που χαρακτήρισαν το έργο μου ως «Μια καυστική κριτική στη ανδροκρατούμενη κοινωνία που ζούμε». Τελικά, όπως μπορείς να φανταστείς, υπήρχε λίγο απ' όλα.

ΣΥΛΒΙΑ.- (*Διστακτικά*) Συγνώμη, αλλά για μένα η τέχνη είναι εννοιολογική....

ΛΙΤΑ.- Δεν σου άρεσε...

ΣΥΛΒΙΑ.- (*Αρνείται με ένα νεύμα του κεφαλιού της*) ...

ΛΙΤΑ.- Δεν χρειάζεται να ζητήσεις συγνώμη. Σε καταλαβαίνω. Και δεν μπορείς να φανταστείς πόσο.

Σύντομη παύση.

Πιστεύω ότι ανάμεσα στο *Ουρητήριο* του Duchamp και *Τα σκατά του καλλιτέχνη*, του Piero Manzoni, η

εννοιολογική τέχνη έδωσε ότι μπορούσε να δώσει. Πέρα από εκεί και πέρα, το κίνημα δεν έκανε τίποτα άλλο από το να προσφέρει ανύπαρκτες ταλαντεύσεις, με εξαίρεση κάποια επιφανή έργα. Και όλο αυτό επαναλαμβανόταν συνέχεια. Ξανά και ξανά. Και αφού αυτό συνέβαινε ξανά και ξανά με τα πράγματα που έγιναν στο παρελθόν, μερικοί «καλλιτέχνες» έχουν το θράσος να αυτοαποκαλούνται πρωτοπόροι. Πόσο σκατά! Απατεώνες!

Σύντομη παύση.

Εγώ εγκατέλειψα την εννοιολογική τέχνη στα τέλη της δεκαετίας του εξήντα και επέστρεψα σε πιο συμβατικές δουλειές.

ΣΥΛΒΙΑ.- Όπως;

ΛΙΤΑ.- Η προσωπογραφία για παράδειγμα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Η προσωπογραφία είναι αυτό που σου αρέσει πιο πολύ;

Η ΛΙΤΑ σκέφτεται.

Σύντομη παύση.

ΛΙΤΑ.- Θα μπορούσα να πω, ναι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Γιατί;

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Όταν έκλεισα τα εννέα, σαν δώρο γενεθλίων μου, οι γονείς μου με πήγαν στο Μουσείο του Πράδο. Εκείνοι αγαπούσαν την Τέχνη –ήταν συλλέκτες- και ήθελαν να γίνω και εγώ όπως αυτοί, να μάθω να εκτιμώ τα έργα των μεγάλων ζωγράφων και γλυπτών. Και ποιο καλύτερο μέρος να επισκεφθώ από το Μουσείο του Πράδο.

Σύντομη παύση.

Ήταν το καλύτερο δώρο που μου έκανε κάποιος ποτέ.

Σύντομη παύση.

Εκείνη η εμπειρία, εκείνη η «αθώα» επίσκεψη στο Μουσείο του Πράδο, σημάδεψε για πάντα με το τι θα έκανα στη ζωή μου. Βγαίνοντας από το μουσείο ήξερα ότι το μόνο που ήθελα... αυτό που επιθυμούσα πραγματικά να κάνω τα επόμενα χρόνια της ζωής μου, ήταν να αφοσιωθώ στη ζωγραφική.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τόσο σε εντυπωσίασε το Μουσείο του Πράδο;

ΛΙΤΑ.- (*Γοητευμένη*) Μια έκρηξη χρωμάτων όπως δεν έχει γίνει ποτέ...

Σύντομη παύση.

Θυμάμαι ότι δεν ήθελα να φύγω από εκεί πέρα. Ήμουν έτοιμη να αρχίσω να κλαίω σαν μικρό παιδί, ήμουν θυμωμένη, έγινε φασαρία όταν οι γονείς μου είπαν ότι έπρεπε να φύγουμε.

ΣΥΛΒΙΑ.- Φοβερό!

ΛΙΤΑ.- Ο El Bosco, ο Rafael, ο Durero, ο Rubens, ο El Greco, ο Brueghel, ο Juan de Flandes, ο Rogier van der Weyden, ο Sorolla, ο Mariano Fortuny και φυσικά ο Γκόγια, ο Βελάθκεθ ειδικά οι προσωπογραφίες τους, μαζί με τον Βιθέντε Λόπεθ, τον Χοσέ Μορένο Καρμπονέρο, ο Φεδερίκο ντε Μαδράθο και τον Αντώνιο Μόρο... ήθελα να εγγράψω στο κεφάλι μου κάθε λεπτομέρεια των έργων τους, για να τα δουλέψω ξανά και ξανά στη φαντασία μου και να μην τα ξεχάσω ποτέ.

ΣΥΛΒΙΑ.- Υποθέτω ότι κατά τη διάρκεια αυτής της επίσκεψή σου, ήσουν αγχωμένη και δεν ήξερες σε ποιόν πίνακα να σταματήσεις, ή σε ποιόν να αφιερώσεις περισσότερο χρόνο.

ΛΙΤΑ.- Μερικές φορές απλά έμενα παράλυτη, σχεδόν χωρίς να αναπνέω, μπροστά σε κάποιο συγκεκριμένο πίνακα. Για παράδειγμα, δεν θυμάμαι για πόση ώρα πέρασα όρθια παρατηρώντας τον πίνακα *Ο κήπος των επίγειων απολαύσεων*. Οι γονείς μου και εγώ συμφωνήσαμε να χωρίσουμε και να ξανασυναντηθούμε μετά, σ' ένα συγκεκριμένο μέρος, κάποια συγκεκριμένη ώρα, ώστε να μπορούμε να κινηθούμε ελεύθερα στο μουσείο χωρίς να επηρεαζόμαστε από τις προτιμήσεις και τη βιασύνη του καθένα μας. Ήταν μια τέλεια σκέψη γιατί έτσι μπόρεσα να κινηθώ ελεύθερα.

Σύντομη παύση.

Ο κήπος των επίγειων απολαύσεων, είναι ένας πίνακας που ακόμα και τώρα όταν βρίσκομαι απέναντί του, αν και τον έχω παρατηρήσει χιλιάδες φορές, ακόμα και σήμερα, ανακαλύπτω μια λεπτομέρεια που με ξαφνιάζει.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ο κήπος των επίγειων απολαύσεων, είναι επίσης μεταξύ αυτών που μου αρέσουν.

ΛΙΤΑ.- Είναι από τους πίνακες που έχουν επηρεάσει την Ιστορία της Τέχνης. Δεν σου κρύβω ότι μέσα σ' όλα αυτά τα χρόνια έμαθα να αξιολογώ όλο και περισσότερο τη ζωγραφική του Ιερώνυμου Μπος. Δεν κουράζομαι να την κοιτώ

ΣΥΛΒΙΑ.- Σε καταλαβαίνω απόλυτα.

Παύση.

ΛΙΤΑ.- Κατά τη διάρκεια της ζωής μου, σε διαφορετικούς περιόδους, μετά εκείνη την πρώτη επαφή με το Μουσείο Πράδο, το ξαναεπισκέφθηκα πάμπολλες φορές. Ακόμα και όταν είχα μάθει την τεχνική και είχα αρχίσει να ζωγραφίζω αρκετά καλά, μετά από δική μου επιθυμία, οι γονείς μου συνήθιζαν να με στέλνουν για μεγάλες περιόδους στη Μαδρίτη με μοναδικό σκοπό να επισκέπτομαι το μουσείο σε καθημερινή βάση και να ξοδεύω στις διάφορες

αίθουσες του πολλές ώρες της μέρας, για να παρατηρώ τους αγαπημένους πίνακες ή για κάνω μελέτες σε οτιδήποτε με ενδιέφερε εκείνη τη στιγμή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Δηλαδή οι γονείς σου σε στήριξαν από πολύ νωρίς το πάθος σου για τη ζωγραφική.

ΛΙΤΑ.- Πάντα από πολύ μικρή ηλικία. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία.

ΣΥΛΒΙΑ.- Γιατί τότε ζεις μακριά τους;

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Λίτα, τι σε έκανε να απομακρυνθείς από τους γονείς σου;

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Φαντάσου να αγαπάς κάποιον με τρόπο απόλυτο. Να είσαι τόσο καλός, αγαπητός και γενναιόδωρος συνέχεια μ' ένα άτομο και αυτό το άτομο να σου επιστρέφει θυμό, περιφρόνηση, υποψίες, παράνοια, αμφιβολίες, εξαρτήσεις, και συμφορές...

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Είναι σαν να έχεις σώσει από τον μπόγια ένα ξυλοδαρμένο σκύλο και αντί να σε ευγνωμονεί, επιτίθεται στα παιδιά σου και να χέζει καθημερινά στο πάτωμα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αυτό έκανες εσύ με τους γονείς σου; Αυτή είναι η αιτία που απομακρύνθηκες από αυτούς;

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Λίτα;...

ΛΙΤΑ.- Ξέρεις τι λαχταρώ περισσότερο στη ζωή μου;

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι ;

ΛΙΤΑ.- Να ανταποκριθώ κάποια μέρα στη γενναιοδωρία αλλά και στη αδιαφορία που έδειξαν οι γονείς μου σ' εμένα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν είναι αργά. Αν αυτό επιθυμείς πραγματικά, μπορούμε να αρχίσουμε να το δουλεύουμε από τώρα.

ΛΙΤΑ.- Γιατί ποτέ στη ζωή μου δεν μπόρεσα να ολοκληρώσω κάτι, πράγμα που θα τους άρεσε... ποτέ δεν ολοκλήρωσα κάτι!... ούτε σπουδές... ούτε πίνακες... τίποτα!...

ΣΥΛΒΙΑ.- Οι γονείς σου θα συνεχίζουν να σε υποστηρίζουν όπως το έκαναν μέχρι σήμερα χωρίς να έχει ιδιαίτερη σημασία το τι κάνεις ή δεν κάνεις. Αυτό να το έχεις πάντα στο μυαλό σου.

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Καλύτερα να το αφήσουμε εδώ. Δεν μπορώ να συνεχίσω. Κουράστηκα. Και εσύ θα κουράστηκες.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τελικά το ολοκλήρωσες;

ΛΙΤΑ.- Ποιο;

ΣΥΛΒΙΑ.- Το πορτραίτο μου. Κατάφερες να το ολοκληρώσεις;

ΛΙΤΑ.- Α, όχι. Ακόμα όχι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αν και έτσι, μπορώ να το δω;

ΛΙΤΑ.- Φυσικά, έλα.

Η ΣΥΛΒΙΑ σηκώνεται και πηγαίνει προς το καβαλέτο όπου βρίσκεται το τελάρο που δούλευε η ΛΙΤΑ.

Παύση.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ουάου! Είναι... εντυπωσιακό! Τέλειο!

ΛΙΤΑ.- Σου αρέσει;

ΣΥΛΒΙΑ.- Μου αρέσει πολύ! Είναι πολύ ωραίο! Φανταστικό!
Τέλειο!

ΛΙΤΑ.- Ναι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Θα μπορούσα να το κρατήσω όταν το τελειώσεις;

ΛΙΤΑ.- Το θέλεις;

ΣΥΛΒΙΑ.- Φυσικά.

ΛΙΤΑ.- Σοβαρά;

ΣΥΛΒΙΑ.- Αυτή τη στιγμή το θέλω τόσο πολύ, όσο τίποτα άλλο.

ΛΙΤΑ.- Τότε πάρ' το, είναι δικό σου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Μου το χαρίζεις; Σοβαρά; Αλλά, δεν σκέφτεσαι να το
ολοκληρώσεις;

ΛΙΤΑ.- Όχι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν πειράζει! Για μένα είναι τέλειο όπως είναι!

ΛΙΤΑ.- Εννοείται.

ΣΥΛΒΙΑ.- Σε ευχαριστώ πολύ!

Παίρνει τον πίνακα στα χέρια της.

ΛΙΤΑ.- Περίμενε.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι;

ΛΙΤΑ.- Κάτσε να βάλω την υπογραφή μου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Μα, βέβαια, φυσικά.

Η ΛΙΤΑ παίρνει τον πίνακα που της δίνει η ΣΥΛΒΙΑ και με οργή, με ένα ακριβή και δυνατό κτύπημα, διαπερνά το ύφασμα με τη γροθιά της. Στη συνέχεια επιστρέφει τον σχισμένο πίνακα στη ΣΥΛΒΙΑ. Η ΣΥΛΒΙΑ δεν μπορεί να συνέλθει από το σοκ.

ΛΙΤΑ.- Τώρα είναι έτοιμος. Μπορείς να τον πάρεις.

7. Tomorrow Never Knows

ΣΥΛΒΙΑ.- Καλλιτέχνης του εφήμερου. Αυτό ήταν η Λίτα. Στα πενήντα χρόνια που μόλις έκλεισε, είχε φτιάξει όχι παραπάνω από μερικά έργα που μετριόντουσαν στα δάκτυλα του ενός χεριού... τόσα ήταν τα ολοκληρωμένα έργα στη πορεία της ως πλαστικός δημιουργός. Μέσα σ' αυτά υπήρχαν δύο εγκαταστάσεις, οι οποίες αναφέρονται στους καταλόγους των συλλογικών εκθέσεων... τις διακρίνουμε στα αποσπάσματα του τύπου της εποχής στις στήλες «πολιτισμός». Οι εφημερίδες στο Βερολίνο ανέφεραν και δύο δράσεις... όλα τα αποκόμματα τα φύλαγε η μητέρα της στο οικογενειακό φωτογραφικό άλμπουμ, μιας και τα πρωτότυπα έργα είχαν χαθεί μετά την παρουσία τους στις εκθέσεις.

Σύντομη παύση.

Ένα από αυτά τα έργα ήταν μια εγκατάσταση διακοσμημένη με καθρέπτες και φαλλούς με κόκκινους κύκλους. Το άλλο είχε πραγματοποιηθεί το καλοκαίρι του 1967 την παρουσίασε μαζί με άλλους νέους καλλιτέχνες σε μια εγκαταλειμμένη αποθήκη. Πρόκειται ουσιαστικά για μια διαμαρτυρία για τον πόλεμο του Βιετνάμ. Σ' αυτή τη δεύτερη εγκατάσταση η Λίτα κατάφερε να κατασκευάσει μια μορφή, που

σύμφωνα με τη οπτική γωνία που βρισκόταν ο θεατής, θα μπορούσες να παρατηρήσεις ένα πιστόλι ή έναν καρχαρία. Οι συζητήσεις που αναπτύχτηκαν σχετικά με το έργο βασίστηκαν στο υλικό που ήταν κατασκευασμένο το έργο, τουλάχιστον από τι ήταν φτιαγμένη η κεντρική μορφή. Υπήρχαν αληθινά όπλα σε διάφορα μεγέθη και διαφορετικών διαμετρημάτων, κρεμασμένα με νάιλον σχοινιά.

Σύντομη παύση.

Η σχέση μου με την Λίτα εκείνους τους μήνες ήταν σε ένταση. Ή τουλάχιστον έτσι ήταν τους πρώτους μήνες. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, όταν σε μερικές περιπτώσεις ένοιωθα να είμαι πιο κοντά της, διαπίστωνα ότι είχα παραπλανηθεί, και ότι χρειαζόμουν να γκρεμίσω αυτό το τείχος που μας χώριζε... ώστε να κερδίσω την εμπιστοσύνη της. Περνούσε αναμφίβολα απαραίτητο, ότι προσπαθούσα να μου επιστέψει ν' ανακαλύψω αυτό που έκρυβε πίσω από τη τάση της επαναστατικότητας, της οργής και της αυτοκαταστροφής που είχε. Ωστόσο υπήρξε ένα τυχαίο γεγονός, τελείως τυχαίο, με το οποίο τα πράγματα μεταξύ μας άλλαξαν, και μπόρεσα να γνωρίσω ένα σημαντικό μέρος από το παρελθόν της. Ήταν ένα γεγονός, άθλιο και γεμάτο πόνο από το παρελθόν της. Εκείνη τη μέρα η Λίτα μπόρεσε να μ' εκπλήξει για άλλη μια φορά.

8. Do You Want to Know a Secret

Ιατρείο της ΣΥΛΒΙΑ SCHMIDT.

Η ΛΙΤΑ καπνίζει δίπλα στο παράθυρο.

Η ΣΥΛΒΙΑ κάθεται στο γραφείο της.

ΣΥΛΒΙΑ.- Όλο το πρωί ο κόσμος μιλά για αυτή την υπόθεση.

ΛΙΤΑ.- Το πιστεύω. Τώρα πρέπει να είναι πρώτη είδηση στις εφημερίδες και στις ειδήσεις όλου του πλανήτη.

ΣΥΛΒΙΑ.- Οι γείτονες, στη στάση, στο λεωφορείο, ενώ περπατούσα προς την κλινική, με το που έφτασα εδώ... είναι απίστευτο! Όλοι δεν σταματούσαν να μιλούν για τον θάνατο του Τζών Λέννον.

Σύντομη παύση.

ΛΙΤΑ.- Αυτό είναι δικιά μου εντύπωση, ή εσένα η είδηση σε επηρέασε περισσότερο από το κανονικό;

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι μπορώ να σου πω; Αισθάνομαι απαίσια! Καταρρακωμένη! Αισθάνομαι σαν να μου έχουν ανακοινώσει τον θάνατο κάποιου πολύ κοντινό συγγενή και αγαπητό σε μένα.

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Ο Λένον ίσως ήταν ο πιο χαρισματικός από τους
Μπίτλις

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Και ίσως ο πιο ατίθασος και πολιτικά ανακριβής.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Από τη δική μου οπτική γωνία, οι μοναχικές πορείες που ακολούθησαν τα μέλη των Beatles... δεν χωρά αμφιβολία ότι η δική του ήταν η πιο ενδιαφέρουσα. Και όσο στο θέμα της δημιουργικότητας ήταν αυτός που πήρε τα περισσότερα ρίσκα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Εγώ έχω όλους τους δίσκους τους. Πριν μερικές βδομάδες αγόρασα το *Double Fantasy*...

ΛΙΤΑ.- Είναι η ειρωνεία της ζωής που κοστίζει πολύ να την εντάξεις... μετά από μια μεγάλη περίοδο απομάκρυνσης από τις σκηνές και από τα στούντιο των δισκογραφικών εταιρειών, ο Λέννον αποφάσισε τελικά να εγκαταλείψει την απομόνωσή του και να ασχοληθεί ξανά με τη μουσική, βγάζοντας ένα νέο άλμπουμ και που δεν είχε χρόνο να το προωθήσει εξ' αιτίας ενός, από τους τόσους πολλούς «αλλοτριωμένους» που κυκλοφορούν ελεύθεροι στους δρόμους... του έριξε τέσσερεις σφαίρες στη πλάτη έτσι, γιατί έτσι γούσταρε... έξω από την πόρτα του σπιτιού του.

ΣΥΛΒΙΑ.- Φοβερό! Δολοφονία έξω από την πόρτα του σπιτιού σου!

ΛΙΤΑ.- Για να μην το ξεχάσει ποτέ η οικογένεια σου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Κακόμοιρη Yoko και κακόμοιρη Sean

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Είναι τόσο παράξενο. Όλες οι ιδεολογίες και οι θρησκείες του κόσμου στηρίζονται σε εκατομμύρια πτώματα, αντίθετα, για να κάνεις γνωστό το έργο σου, δεν χρειάζεται να σκοτώσεις ή να κακομεταχειριστείς κανέναν... ωστόσο, οποιοσδήποτε καλλιτέχνης είναι εκτεθειμένος να πέσει νεκρός από τα χέρια ενός παρανοϊκού φανατικού, όπως συνέβη στον Λέννον.

Παύση.

ΛΙΤΑ.- Εγώ τους είδα σε μια συναυλία στο Αμβούργο.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ποιους;

ΛΙΤΑ.- Τους Beatles, τους είδα να παίζουν ζωντανά στο Αμβούργο.

ΣΥΛΒΙΑ.- Σοβαρά;

ΛΙΤΑ.- Αλλά τότε δεν ήταν τέσσερεις αλλά πέντε. Και φυσικά ο Starrno ήταν ένας από αυτούς, αλλά ακόμα δεν είχε αποφασίσει να ενωθεί στο γκρουπάκι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Οι Beatles με πέντε μέλη και χωρίς τον Ringo Starr; Απίστευτο να το φανταστείς...

ΛΙΤΑ.- Δεν είναι όλα όπως νομίζουμε ότι είναι πάντα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και πότε ήταν αυτό; Πότε είδες τους Beatles να παίζουν στο Αμβούργο;

ΛΙΤΑ.- Ήταν Σεπτέμβρης του 1960. Σε ένα μαγαζί που το έλεγαν Indra Club. Εγώ βρισκόμουν σ' αυτή την πόλη για να δω κάποιους φίλους, και το βράδυ πήγαμε σ' εκείνο το μαγαζί που μας υποσχόταν ζωντανή μουσική χωρίς σταματημό. Και εκεί εντελώς τυχαία τους συναντήσαμε.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αυτό είναι φανταστικό! Το να μπορείς να πεις ότι είδες ζωντανά να παίζουν οι Beatles, πριν δημιουργηθούν οι Beatles.

ΛΙΤΑ.- Όχι, εδώ κάνεις λάθος, ήταν ήδη οι Beatles. Αυτό που ήρθε μετά μπορούσες να το διαισθανθείς μέσα από τα θέματα που εκείνα τα πιτσιρίκια έπαιζαν εκείνο το βράδυ στο Indra Club.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αλήθεια;

ΛΙΤΑ.- Καλά. Διορθώνω. Μπορούσες να διαισθανθείς τη μουσική που θα έπαιζαν, που θα έκαναν τα επόμενα πέντε χρόνια, μέχρι το 1965... γιατί αυτό που άρχισαν να κάνουν μετά, κανένας δεν μπορούσε να το προβλέψει ούτε να το φανταστεί... νομίζω ότι ούτε οι ίδιοι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ο πατέρας μου λέει ότι οι Beatles ήταν η αληθινή επανάσταση του 20^{ου} αιώνα. Τα ανέτρεψαν όλα, κανένας άλλος καλλιτέχνης δεν μπόρεσε να έχει τόση

επιρροή μέσα και έξω από τη μουσική όπως το έκαναν αυτοί.

ΛΙΤΑ.- Νομίζω ότι οι Beatles είναι στη μουσική ότι και ο Πικάσο στη ζωγραφική, αν *Οι δεσποινίδες της Αβινιόν*, σήμαινε ένα πριν και ένα μετά στη ζωγραφική, και γενικά στις πλαστικές τέχνες, το τραγούδι «*Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*» παρουσίασε επίσης ένα ορόσημο, το σημείο επανεκκίνησης στον τρόπο να κάνεις, και πάνω από όλα να καταλαβαίνεις τη μουσική.

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Εγώ τους άκουσα για πρώτη φορά χάρη στον πατέρα μου.

ΛΙΤΑ.- Εσύ μαζί με τον πατέρα σου ακούγατε τους Beatles; Τι συγκινητική εικόνα!

ΣΥΛΒΙΑ.- Ήταν φθινόπωρο του εξήντα τρία και εγώ ήμουν δεκατριών χρονών. Εκείνος και εγώ καθόμαστε στο σαλόνι του σπιτιού μας στη Βασιλεία.

ΛΙΤΑ.- Έντεκα χρονών. Υπέροχη ηλικία για να αρχίσεις να ακούς Beatles.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ο πατέρας μου έγινε θαυμαστής τους, μιας και τους άκουγε συνέχεια στο ραδιόφωνο. Εκείνο το απόγευμα του 1963, στο σαλόνι του σπιτιού μας, έβαλε να τους

ακούω, έβαλε το ένα τραγούδι μετά το άλλο, από τους δύο πρώτους δίσκους τους.

ΛΙΤΑ.- Το *Please Please Me* γ *With The Beatles*. *Σου άρεσαν;*

ΣΥΛΒΙΑ.- Ξετρελαινόμουν!

ΛΙΤΑ.- Αυτοί οι δύο πρώτοι δίσκοι ήταν γεμάτο με τραγούδια, με μελωδίες που σε κάνουν να κολλάς... με απλά και ελαφριά λόγια... εύκολοι στοίχοι... κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι ήταν γεμάτοι ζωή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Κατέληξα να μαθαίνω απ' έξω τα λόγια από πολλά από αυτά τα τραγούδια.

ΛΙΤΑ.- Και εγώ!

ΣΥΛΒΙΑ.- Ο πατέρας μου και εγώ συνηθίζαμε να τα τραγουδάμε μαζί, και μερικές φορές τα χορεύαμε. Θυμάμαι που μ' έπινε από τα χέρια και αρχίζαμε να κουνιόμαστε... -'Όχι με ιδιαίτερη δεξιότητα- κουνούσαμε τις λεκάνες μας, τα πόδια, και τα κεφάλια μας προσπαθώντας να ακολουθήσουμε το ρυθμό του *Twist and Shout* ο *I Saw Her Standing There*. Συχνά η μητέρα έπαιρνε και αυτή μέρος και τότε το σαλόνι του σπιτιού μας μετατρέποταν σε μια αυτοσχέδια ντισκοτέκ.

Νοσταλγικά.

Όταν σκέφτομαι εκείνες τις στιγμές αναπολώ τους γονείς μου, το σπίτι μου...

ΛΙΤΑ.- *You 'll never know how much I really love you...*

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι;

ΛΙΤΑ.- Έλα τραγούδησε μαζί μου!

ΣΥΛΒΙΑ.- Μα...

ΛΙΤΑ.- Ξέρεις τα λόγια;

ΣΥΛΒΙΑ.- Φυσικά.

ΛΙΤΑ.- Άντε τότε, πάμε... *You' llnever know how much I real
y love you.*

ΣΥΛΒΙΑ.- *You' llnever know how much I reall y care...*

*Τραγουδούν μαζί το Do YouWant to Know a Secreat, χωρίς
μουσική, μερικές φορές με φάλτσα και άλλες ξεχνώντας
μερικά λόγια.*

*Αφού τελείωσαν το τραγούδι, δημιουργείται μια μακρόσυρτη
και αμήχανη σιωπή.*

ΛΙΤΑ.- Πρέπει να είναι πολύ όμορφο να έχεις αναμνήσεις από
τα παιδικά σου χρόνια.

ΣΥΛΒΙΑ.- Εσύ δεν έχεις;

ΛΙΤΑ.- Τα παιδικά μου χρόνια ήταν πολύ διαφορετικά από τα
δικά σου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Είμαι σίγουρη. Όταν μου έλεγες την εμπειρία σου στο
μουσείο Πράδο με...

ΛΙΤΑ.- Οι Font αντιπροσωπεύουν ένα μέρος των παιδικών μου
χρόνων. Ένα σημαντικό μέρος... αλλά τελικά είναι ένα
μόνο μέρος.

ΣΥΛΒΙΑ.- Μπορείς τότε να μου μιλήσεις για αυτή την άλλη
περίοδο της παιδικής του ηλικίας όταν δεν υπήρχαν οι
Font;

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Γεννήθηκα στη πόλη Φουενχιρόλα, μια πόλη στην επαρχία της Μάλαγα, στην Κώστα ντελ Σολ, στο νότο της Ισπανίας.

ΣΥΛΒΙΑ.- Στις ακτές της Μεσογείου.

ΛΙΤΑ.- Ακριβώς. Στις όχθες της Μεσογείου. Οι βιολογικοί μου γονείς προέρχονται από οικογένειες ψαράδων. Είμαστε φτωχοί και δυστυχώς ο εμφύλιος πόλεμος χειροτέρεψε ακόμα περισσότερο την φτώχεια μας.

Σύντομη παύση.

Ο πατέρας ο παππούς και ο θείος μου, οι άντρες του σπιτιού, αναγκάστηκαν να φύγουν για το μέτωπο και οι γυναίκες μείναμε μόνες. Εγώ μόλις είχα κλείσει τα πέντε όταν ξεκίνησε ο πόλεμος. Μερικούς μήνες μετά, ο θείος μου μ' ένα διαλυμένο πόδι επέστρεψε στο σπίτι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Θείος από την πλευρά του πατέρα σου;

ΛΙΤΑ.- Από τη μεριά της μάνας μου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Εντάξει.

ΛΙΤΑ.- Ο πατέρας μου και ο παππούς μου δεν επέστρεψαν ποτέ.

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Με το πέρασμα των ημερών, και φυσικά με τη φροντίδα της μητέρας μου και της γιαγιάς μου, ο θείος μου σιγά-σιγά άρχισε να θεραπεύεται, στην αρχή υποστηριζόμενος με πατερίτσες και μετά με μπαστούνι, μπόρεσε να σηκωθεί όρθιος και μετά άρχισε να περπατά.

ΣΥΛΒΙΑ.- Θα ήταν μια μεγάλη ανακούφιση για τη μητέρα σου και τη γιαγιά σου να έχουν ξανά έναν άντρα στο σπίτι, αναφέρομαι σ' εκείνη την εποχή, μέσα στον πόλεμο...

ΛΙΤΑ.- Στην αρχή ο θείος ήταν πολύ ευγενικός, τρυφερός και νοιαζόταν για εμένα, Πολύ προστατευτικός. Ασχολιόταν μαζί μου αρκετές ώρες, έπαιζε μαζί μου και μιλούσαμε συνέχεια... εκείνη την περίοδο εκπροσωπούσε τον πατέρα μου που είχα χάσει, την αντρική παρουσία στο σπίτι, που μπορούσα να εμπιστευτώ, σ' αυτόν μπορούσα να στηριχτώ, δίπλα του θα σμίλευα τη συμπεριφορά μου, την εκπαίδευσή μου. Αλλά μετά από λίγο όλα αυτά άλλαξαν...

ΣΥΛΒΙΑ.- Άλλαξαν; Τι συνέβη;

ΛΙΤΑ.- Ο θείος μου μια μέρα, άρχισε να με πιάνει μ' έναν τρόπο που δεν μπορούσα να καταλάβω... ένιωσα ότι με ξεγέλασε...

ΣΥΛΒΙΑ.- Σε κακοποίησε;

ΛΙΤΑ.- (*Αποτροπιασμένη*) «Κακοποίηση»;... σοβαρά; «Κακοποίηση»;... νομίζεις ότι αυτή είναι η κατάλληλη λέξη, ο σωστός όρος;... γιατί εγώ νομίζω ότι η σωστή

είναι «βιασμός» ή ότι έπεσα θύμα ενός σιχαμένου σεξουαλικού αρπακτικού... είναι έννοιες που αποδίδουν καλύτερα, αυτό που μου συνέβη...

ΣΥΛΒΙΑ.- Συγγνώμη, δεν ήθελα...

ΛΙΤΑ.- «Κακοποίηση»... φοβερή λέξη. «Βιασμός»!... «Βιασμός»... είναι η σωστή λέξη! «Κακοποιώ» είναι να συμπεριφερθείς άσχημα ή να εκμεταλλευτείς κάποιον, αντίθετα όταν ένας άντρας σαράντα χρονών βάζει το πέος του στο στόμα, στο κόλπο και στον πρωκτό ενός κοριτσιού έξι χρονών, δεν θα έπρεπε ποτέ να θεωρηθεί «κακοποίηση».

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Και αυτό που μου συνέβη πέρα από βιασμό, με ωμότητα συνεχίστηκε για αρκετά χρόνια... αφήνοντας πάνω μου αμέτρητες επιπτώσεις... πολλαπλές πληγές -εσωτερικές και εξωτερικές... τικ... ψυχαναγκαστικές και καταπιεστικές διαταραχές... κατάθλιψη... αυτοκτονικό ιδεασμό... εξάρτηση... αλκοολισμό... πολύπλοκα σεξουαλικά συμπλέγματα... σύγχυση φύλου... σεξουαλική σύγχυση... παράνοια... δυσπιστία... τάση εθισμού στα ψέματα... και στη χειριστικότητα, διατροφική διαταραχή... σύνδρομο μετατραυματικού άγχους... να συνεχίσω;

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν είναι απαραίτητο.

ΛΙΤΑ.- Από τη μια μέρα στην άλλη, και πέρα από τους περιορισμούς του οικογενειακού μου περιβάλλοντος

που μου είχαν επιβληθεί, έπαψα να είμαι το κοριτσάκι που ήταν γεμάτο ζωή, που έπαιζα, που χόρευα και γελούσε, μετατράπηκα σε μια ανύπαρκτη, μια απομονωμένη, με τσιμεντένια πόδια, ανιαρή. Αισθανόμουν ότι όλα γύρω μου είχαν καταρρεύσει. Αυτό σήμαινε για εμένα, ένα απροσδόκητο σοκ, σαν να περπατούσα αμέριμνη σ' έναν ηλιόλουστο δρόμο, μια καλοκαιρινή μέρα, και ξαφνικά άνοιξε η γη και βρέθηκα σ' έναν παγωμένο κόσμο...

ΣΥΛΒΙΑ.- Και η μητέρα σου και η γιαγιά σου δεν το κατάλαβαν;
Δεν είδαν ότι κάτι παράξενο σου συμβαίνει;

ΛΙΤΑ.- Η μητέρα μου και η γιαγιά μου... τις καημένες! Δεν κατάλαβαν τίποτα ή δεν ήθελαν να καταλάβουν το τι συνέβαινε, ότι κάτι δεν πήγαινα καλά... δεν τις κακίζω. Στο κάτω-κάτω ήταν ο αδελφός της, και το παιδί της, αυτός που έκανε όλο αυτά... ήταν ο άντρας του σπιτιού που τις προστάτευε από οποιονδήποτε κίνδυνο. Και πώς να αμφισβητήσεις το ίδιο σου το αίμα, πώς να αμφιβάλεις για αυτούς που βρίσκονται εκεί για να σε προστατέψουν;

ΣΥΛΒΙΑ.- Και ήταν για αυτό που κατέληξες να φύγεις από τη βιολογική σου οικογένεια;

Σιωπή.

ΛΙΤΑ: A partir de aquel momento, la parte que conocía de mí, pasó a ser asquerosa, objetivamente distinta. Entonces comencé a gestionar mi vida desde una posición según la cual yo, y solo yo, soy la culpable de todo lo que desprecio de mi interior.

ΛΙΤΑ.- Μετά από εκείνη τη στιγμή, το μέρος που γνώριζα για εμένα, άρχισε να γίνεται αποκρουστικό, αντικειμενικά διαφορετικό. Τότε άρχισα να διαχειρίζομαι τη ζωή μου από μια θέση από την οποία εγώ, και μόνο εγώ, είμαι υπεύθυνη για όλα που υποτίμησα εσωτερικά.

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν θα έπρεπε...

ΛΙΤΑ.- Είναι προφανές ότι ο θεός μου μπόρεσε να μου κάνει όλα αυτά που μου έκανε, γιατί εγώ ήμουν –και συνεχίζω να είμαι- κατά βάση κακιά, κακιά εκ πεποιθήσεως. Τι άλλη εξήγηση μπορείς να δώσεις;

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Και όλη η γνώση, όλη η κατανόηση και η καλοσύνη του κόσμου, δεν είναι ικανές να αλλάξουν το γεγονός ότι αυτή ήταν η καθημερινότητά μου... η ίδια... και θα συνεχίσει να είναι... είμαι κακιά, αποκρουστική, και αξίζω 100% ότι φοβερό έπαθα στη ζωή μου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν είσαι κακιά και φυσικά δεν είσαι υπεύθυνη για όσα σου έτυχαν στη παιδική ηλικία.

Μεγάλη σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Η ντροπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Συγγνώμη;

ΛΙΤΑ.- Με ρώτησες τι με έκανε να φύγω από το σπίτι, και εγώ σου απαντώ ότι η αιτία που έφυγα ήταν η ντροπή. Αυτή ήταν η αιτία που με οδήγησε να απομακρυνθώ από την βιολογική μου οικογένεια.

ΣΥΛΒΙΑ.- Μπορείς να μου το εξηγήσεις καλύτερα;

ΛΙΤΑ.- Όταν έκλεισα τα δέκα, και όταν συνειδητοποίησα όλα αυτά που μου είχαν συμβεί, με οδήγησαν στο να μπορώ να ξαναδώ το πρόσωπο της μητέρας μου και της γιαγιάς μου. Δεν άντεχα να βρίσκομαι στο ίδιο δωμάτιο μ' αυτές... για αυτό έφυγα από το σπίτι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και πήγες στη Βαρκελώνη.

ΛΙΤΑ.- Ακριβώς...

ΣΥΛΒΙΑ.- Γιατί διάλεξες τη Βαρκελώνη;

ΛΙΤΑ.- Γιατί είχα ακούσει ότι εκεί τα πράγματα ήταν καλύτερα. Εκεί και στη Μαδρίτη... αλλά έμαθα ότι η Μαδρίτη δεν είχε θάλασσα, ενώ η Βαρκελώνη είχε.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και τι έκανε ένα κοριτσάκι τόσο μικρό, και μόνο του, αφού φτάσει στη Βαρκελώνη από την Φουενχιρόλα;

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Δεν ξέρω. Υποθέτω ότι κάτι ενεργοποιήθηκε μέσα μου και ενδυνάμωσε κάποιον μηχανισμό επιβίωσης.

Σύντομη παύση.

Υπάρχουν γεγονότα στη ζωή μου που ξέρω ότι τα έζησα αλλά μου είναι αδύνατον να τα θυμηθώ. Υπάρχουν ουσιαστικές στιγμές της ζωής μου, που δεν τις θυμάμαι. Κοιτάω το διαβατήριό και έτσι ξέρω ότι έχω πάει σε διάφορα μέρη. Βλέπω κόσμο που με διαβεβαιώνουν ότι με γνωρίζουν, και πολλές φορές με γνωρίζουν πολύ καλά. Πηγαίνω σε εστιατόρια και χαίρονται που επέστρεψα, πόσες ιστορίες υπάρχουν από άτομα που με διακόπτουν ευγενικά, για να μου πουν ότι τους τις έχω ξαναπεί, ή ότι ήταν μαζί μου όταν είχαν πραγματοποιηθεί, εγώ όμως δεν θυμόμουν τίποτα... ή ότι συνοδευόμουν... ότι αυτές πραγματοποιήθηκαν... δεν θυμάμαι τίποτα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αυτό λέγεται διάσπαση.

ΛΙΤΑ.- Ποιο;

ΣΥΛΒΙΑ.- Το γεγονός ότι δεν θυμάσαι πολλά πράγματα από αυτά που έζησες, οφείλεται σε μια διαδικασία που ονομάζεται διάσπαση. Διαταραχή διάσπασης της προσωπικότητας ονομάζεται, και έτσι αναφέρεται και στο ιατρικό ιστορικό σου.

ΛΙΤΑ.- (*Ειρωνικά*) Πολύ καλά. Ευχαριστώ Με ηρεμεί να ξέρω ότι το αναγνώρισες και ότι το αξιολόγησες.

9. Getting Better

ΣΥΛΒΙΑ.- Στο τέλος εκείνης της συνεδρίας στην οποία η Λίτα μου αποκάλυψε το μυστικό της, κατάλαβα ότι το τείχος που υπήρχε μεταξύ μας τελικά είχε πέσει. Αν και θα πρέπει να παραδεχτώ, και αναγνωρίζω, ότι είχα ξεπεράσει αρκετά όρια, όρια που πάντα υπάρχουν μεταξύ ασθενή και θεραπευτή. Αλλά δεν με ενδιέφερε και τόσο πολύ, αν αυτό σήμαινε ότι μπορούσα να πλησιάσω περισσότερο τη Λίτα, και να τη βοηθήσω να ξεπεράσει τα τραύματά της... τελικά άξιζε τον κόπο...

Σύντομη παύση.

Μέσα από τις επόμενες συνεδρίες που είχα μαζί της, ανακάλυψα ότι η λέξη «ΠΟΛΕΜΟΣ» ήταν η μόνη που θα μπορούσε να περιγράψει την καθημερινότητα της. Η Λίτα αισθανόταν απειλές από παντού, ποτέ δεν μπορούσε να ηρεμήσει, έπαιρνε ότι μπορούσε, όταν μπορούσε... της δημιουργούσε πανικό το γεγονός ότι δεν θα το είχε την επόμενη μέρα... φαγητό, σεξ, προσοχή, χρήματα, ποτό, ναρκωτικά... για μεγάλο χρονικό διάστημα ζούσε μέσα σ' ένα κράμα αδρεναλίνης και ο τρόμου. Τις ηθικές αξίες, τις είχε στείλει για βόλτα, και οι κοινωνικές συμβάσεις δεν υπήρχαν για εκείνη. Η επιβίωση. Να επιβιώσει με κάθε τρόπο. Αυτός ήταν που την ενδιέφερε πάνω απ' όλα, αυτός ήταν ο στόχος της... και προσπαθούσε τον

καταφέρει πάση θυσία. Μου διηγήθηκε, ότι μόλις έφτασε στη Βαρκελώνη, πριν η οικογένεια Font την βρει, περιπλανιόταν στους δρόμους της πόλης... τότε αποφάσισαν να την υιοθετήσουν, είχε κάνει μια πεολειχία σ' έναν ηλικιωμένο άντρα... σ' έναν άγνωστο άντρα... με αντάλλαγμα ένα παγωτό. Ήταν εκείνη που του το πρότεινε, και όχι εκείνος... μετά έγλυφε το παγωτό της με μεγάλη ικανοποίηση.

Σύντομη παύση.

Στις σκοτεινές περιόδους της ζωής της ούτε η οικογένεια, ούτε οι φίλοι, σήμαιναν κάτι για την Λίτα, τα άτομα ήταν μόνο ένα μέσο για να αποκτήσει τα βασικά πράγματα, χρήματα, παρηγοριά, επιβράβευση, δουλειά, σεξ... και όταν αποκτούσε αυτό που ήθελε, όταν ικανοποιούσε τις ορμές ή τις ανάγκες της, περνούσε σ' άλλο θέμα... στο επόμενο...

Σύντομη παύση.

Έχοντας όλα αυτά υπ' όψιν, κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια της θεραπείας, της μίλησα για τη συγχώρεση και την ανάγκη ν' αρχίσουμε να δουλεύουμε μαζί αυτό το θέμα.

10. Ask Me Why

Ιατρείο της ΣΥΛΒΙΑ Schmidt.

ΛΙΤΑ.- Να γράφεις γράμματα όπου να ζητάς συγγνώμη.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αρχικά θα πρέπει να απευθύνονται σε πρόσωπα στα οποία πιστεύεις ότι έχεις βλάψει ή έχεις πληγώσει κατά τη διάρκεια αυτής της χρονικής περιόδου. Μετά, σε μια δεύτερη φάση, θα πρέπει να γράφεις και να συγχωρέσεις αυτούς που σου έκαναν κακό.

ΛΙΤΑ.- Αλλά δεν θα πρέπει να τα στείλω, σωστά; Γιατί πολλά άτομα που γνώρισα και που γνωρίζω και που πλήγωσα δεν έχω ιδέα που ζουν.

ΣΥΛΒΙΑ.- Δεν θα χρειαστεί να τους στείλεις τίποτα. Μέσα από αυτή την άσκηση, στόχο έχουμε να τα βγάλεις από μέσα σου με φυσικό τρόπο, όλες αυτές οι ενοχές που έχεις μέσα σου και αποτελούν ένα τεράστιο βάρος για εσένα... κατάλαβες;

ΛΙΤΑ.- Μάλιστα. Και τι καλύτερο από το να τα καταγράψεις.

ΣΥΛΒΙΑ.- Έτσι είναι. Να καταγράψεις αυτά που ζούμε και αισθανόμαστε, πάντα είναι καλό.

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Οι γονείς μου θα έπρεπε να είναι πρώτοι στη λίστα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Πολύ ωραία. Σημείωσέ τους στο τετράδιο σου, πάνω-πάνω στη λίστα.

Σύντομη παύση.

Ποιος άλλος; Ποιος νομίζεις ότι θα έπρεπε να βρίσκεται στη δεύτερη θέση;

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Και αν το άτομο έχει πεθάνει;

ΣΥΛΒΙΑ.- Σ' αυτή την άσκηση είναι πολύ σημαντικό να συμπεριλαμβάνονται και οι νεκροί. Να μη μείνει κανένας απ' έξω.

ΛΙΤΑ.- Αν είναι έτσι, ο επόμενος στη λίστα θα πρέπει να είναι ο Krzysztof.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ο Krzysztof; Ποιος είναι ή ποιος ήταν ο Krzysztof;

ΛΙΤΑ.- Ίσως ο καλύτερος φίλος που είχα ποτέ.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τι συνέβη με αυτόν; Γιατί νομίζεις ότι θα έπρεπε να του ζητήσεις συγγνώμη;

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Τον εγκατέλειψα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τον εγκατέλειψες; Γιατί;

Παύση.

Μπορείς να μου πεις περισσότερες λεπτομέρειες; Πες μου τι συνέβη με τον Krzysztof;

Η ΛΙΤΑ ψάχνει το πακέτο με τα τσιγάρα.

Παίρνει ένα τσιγάρο. Καπνίζει.

Μεγάλη παύση.

ΛΙΤΑ.- Μεταξύ του 1969 και του 1971 ο Krzysztof και εγώ είδαμε να πεθαίνουν πολλοί φίλοι μας από υπερβολική δόση. Ήταν η περίοδος που η εξάρτηση στην ηρωίνη είχε εξαπλωθεί στην Δυτική Γερμανία και είχε μετατραπεί σε επιδημία. Ειδικά στους νέους. Εκείνος και εγώ τρομάξαμε και αποφασίσαμε να το σταματήσουμε, αλλά αρνηθήκαμε να μπούμε σ' ένα νοσοκομείο ή σε μια κλινική αποτοξίνωσης. Έτσι αποφασίσαμε να το κάνουμε μόνοι μας.

ΣΥΛΒΙΑ.- Μόνοι σας;

ΛΙΤΑ.- Εκείνη την εποχή υπήρχε μια μέθοδος αποτοξίνωσης που χρησιμοποιούσαν μερικοί νέοι, κυρίως φτωχοί ή μερικοί που δεν ήθελαν οι γονείς τους να καταλάβουν ότι ήταν εξαρτημένοι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αναφέρεσαι στο *Cold Turkey*;

ΛΙΤΑ.- Ακριβώς. Το *Cold Turkey*. Και μιας και είσαι φανατική οπαδός του Λέννον, υποθέτω ότι ξέρεις ότι είχε αφιερώσει ένα τραγούδι με το σχετικό θέμα, μιας και η Γιόκο και ο ίδιος είχαν ακολουθήσει τη λύση του *Cold Turkey*.

ΣΥΛΒΙΑ.- Το ξέρω το τραγούδι.

Παύση.

ΛΙΤΑ.- Ο Krzysztof και εγώ αποφασίσαμε να το κάνουμε στο διαμέρισμα που διατηρούσα στο Βερολίνο. Ακολουθήσαμε κατά γράμμα τις οδηγίες που μας έδωσαν, και ετοιμάσαμε ένα δωμάτιο ειδικά διαμορφωμένο για να περάσουμε τη διαδικασία. Βγάλαμε όλα τα αντικείμενα που θα μπορούσαμε να χτυπήσουμε, ενώ θα αντιμετωπίζαμε το σύνδρομο της στέρησης και αφήσαμε μόνο ένα στρώμα και μερικούς πλαστικούς κύβους.

ΣΥΛΒΙΑ.- Φαντάζομαι ότι το κάνατε σε δύο διαφορετικές φάσεις.

ΛΙΤΑ.- Εννοείται. Αποφασίσαμε να το κάνει πρώτα ο ένας, ενώ ο άλλος θα τον παρακολουθούσε και μετά θα το έκανε ο άλλος.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ποιος το έκανε πρώτος;

ΛΙΤΑ.- Το αφήσαμε στη τύχη, και τελικά ήμουν εγώ. Εγώ ήμουν η πρώτη που το έκανα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Από ότι είχα διαβάσει ήταν μια διαδικασία αρκετά τραυματική, προκαλούσε άγχος και ήταν αφόρητα οδυνηρό.

ΛΙΤΑ.- Το γνωρίζαμε αυτό και φυσικά το φοβόμαστε. Δεν αρνούμαι ότι είχαμε τρομοκρατηθεί. Αλλά μας είχαν πει ότι είχε καλά αποτελέσματα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Καλά αποτελέσματα;

ΛΙΤΑ.- Αρκετοί φίλοι έφυγαν από την ηρωίνη χάρη στο *Cold Turkey*. Αυτοί ήταν που μας περιέγραψαν την εμπειρία τους, αυτοί μας υπέδειξαν τι έπρεπε να κάνουμε και φυσικά μας ενθάρρυναν να το κάνουμε.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αλλά κάτι πήγε στραβά, έτσι;

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Ο Krzysztof μου φέρθηκε πολύ καλά. Έκανε ότι έπρεπε να κάνει. Ανέχτηκε τις φωνές μου, τα κλάματα μου, τις βρισιές, τα παρακάλια και απέρριψε όλες τις υποσχέσεις που έλεγα για να με αφήσει να βγω από εκείνο το δωμάτιο ή να μου έδινε λίγη ηρωίνη που θα απάλυνε τα συμπτώματα και που θα με βοηθούσε να αντιμετωπίσω το σύνδρομο της στέρησης.

ΣΥΛΒΙΑ.- Πόσο καιρό έμεινες εκεί κλειστή;

ΛΙΤΑ.- Τρεις μέρες. Τρεις μέρες στις οποίες ήμουν βυθισμένη στη χειρότερη κόλαση της ζωής μου. Σε διαβεβαιώ ότι όποιος πέρασε τη διαδικασία του *Cold Turkey* θα σου πει ότι ο Λέννον είπε πολύ λίγα στη περιγραφή και στην ερμηνεία της διαδικασίας στο τραγούδι του.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και λειτούργησε; Καταφέρατε να απεγκλωβιστείτε;

ΛΙΤΑ.- Εγώ ναι, αλλά ο φίλος μου δεν τα κατάφερε. Εκείνος, μετά που παρακολούθησε αυτά που πέρασα εκείνες τις τρεις μέρες, δεν τόλμησε να το κάνει.

ΣΥΛΒΙΑ.- Καταλαβαίνω. Προτίμησε να είναι εξαρτημένος από την ηρωίνη.

ΛΙΤΑ.- Και όπως και άλλοι φίλοι μας, πέθανε από υπερβολική δόση μερικά χρόνια μετά.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Θα ήθελα να ζητήσω συγγνώμη στον Krzysztof που δεν έδειξα το ίδιο ενδιαφέρον και επιμονή που έδειξε εκείνος για μένα, ώστε να ξεκολλήσω από τα ναρκωτικά. Δυστυχώς δεν επέμενα όσο έπρεπε για να το κάνει και εκείνος. Εγώ δεν έκανα για αυτόν ούτε το ένα δέκατο από όσα έκανε εκείνος για εμένα για να γίνω καλά.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και δεν ξαναέπεσες όλον αυτό τον καιρό;

ΛΙΤΑ.- Μέχρι σήμερα έχω μείνει καθαρή. Τελείως καθαρή. Μέχρι σήμερα δεν έχω καταναλώσει τίποτα ούτε ναρκωτικά ούτε ποτά.

ΣΥΛΒΙΑ.- Το λες με πολλή πεποίθηση.

ΛΙΤΑ.- Στο υπόσχομαι. Δεν έχω πάρει ούτε ναρκωτικά ούτε ήπια ποτά από εκείνη τη μέρα που το σταμάτησα. Και σου ορκίζομαι ότι δεν ήταν εύκολο, γιατί πάντα υπάρχει κάτι μέσα μου που με προκαλεί, που με πιέζει να το ξαναρχίσω. Το προσπαθεί με χιλιάδες τρόπους, και εγώ συχνά πιστεύω ότι κάποια στιγμή δεν θα μπορέσω να συγκρατηθώ.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Έχω την αίσθηση ότι το κεφάλι μου είναι ένας υπολογιστής που έχει δουλέψει πέρα από τα όρια του για πολύ καιρό, και ότι ανά πάσα στιγμή θα τιναχθεί στον αέρα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και πως κατάφερες ν' αφήσεις στην άκρη «αυτό το κάτι» μέσα σου; Με τη ζωγραφική;

ΛΙΤΑ.- Η ζωγραφική βοηθά. Βοηθά πολύ. Θα μου ήταν αδύνατον να ζήσω χωρίς να ζωγραφίζω. Αλλά μερικές φορές «αυτό το κάτι» γίνεται πιο δυνατό και τότε ούτε η ζωγραφική μπορεί να το συγκρατήσει.

ΣΥΛΒΙΑ.- Και τότε τι κάνεις;

ΛΙΤΑ.- Όταν ήμουν απογοητευμένη προσπαθώντας να βρω κάποιο σημείο ανάμεσα στην αυτοκτονία και την τρέλα... εμφανίστηκαν τα ξυραφάκια.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τα ξυραφάκια;

ΛΙΤΑ.- Τα ξυραφάκια με έφεραν εδώ.

ΣΥΛΒΙΑ.- Νόμιζα ότι είχες μια σοβαρή και διαρκεί κατάθλιψη που σε οδήγησε εδώ.

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Μπορεί ν' ακούγεται αντιφατικό, αλλά συχνά μου φέρνει αηδία, σιχαίνομαι τη ζωή που κάνω, αυτή η ιδέα έχει περάσει άπειρες φορές από το μυαλό μου... στη πραγματικότητα ποτέ δεν τα έβαλα με τη ζωή μου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Σε πληροφορώ ότι οι γονείς σου, όταν σε έφεραν εδώ, γιατί φοβόντουσαν ότι θα έκανες κακό στην ίδια τη ζωή σου.

ΛΙΤΑ.- Το ξέρω. Αλλά είτε με πιστεύεις είτε όχι ποτέ δεν προσπάθησα να αυτοκτονήσω.

ΣΥΛΒΙΑ.- Θέλεις να μου μιλήσεις για αυτό;

ΛΙΤΑ.- Πριν από μερικά χρόνια είδα ένα ντοκιμαντέρ στη τηλεόραση που μιλούσε για τους αυτοτραυματισμούς στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αρκετά άτομα που το έκαναν έλεγαν ότι γνώριζαν ότι ήταν κακό να το κάνεις, αλλά δεν μπορούσαν να το αποφύγουν. Αισθανόντουσαν θυμό, απογοήτευση, ντροπή και ότι ήθελαν να το σταματήσουν, αλλά δεν μπορούσαν. Ήταν ένα θέμα για το οποίο είχα ακούσει να μιλάνε, συνήθως με ανήλικα κορίτσια, αν και δεν μου είχε περάσει ποτέ από το μυαλό να το κάνω.

ΣΥΛΒΙΑ.- Μου λες ότι είσαι επιρρεπής στους αυτοτραυματισμούς;

ΛΙΤΑ.- Με τον πιο απλό τρόπο που μπορείς να φανταστείς, μια μέρα πέρασα από το φαρμακείο της γειτονιάς μου και αγόρασα ένα πακέτο με πέντε ξυραφάκια μάρκας Gillette και μερικά τσιρότα.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Θα με ρωτήσεις γιατί έκανα ένα πράγμα τόσο χαζό και ανεύθυνο... σου απαντώ, γιατί οι αυτοτραυματισμοί συνιστούν ναρκωτικό πρώτης κατηγορίας, φτιάχνεσαι

αμέσως, σε ηλεκτρίζει, συγκρίνεται μόνο με αυτό που σου προκαλεί η ενέσιμη ηρωίνη, όχι τα τσιγάρα ή το κρακ.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αναμφισβήτητα είναι κάτι που εμπεριέχει πολύ κίνδυνο.

ΛΙΤΑ.- Αλλά μόνο για εαυτό σου. Αυτό έχουν οι αυτοτραυματισμοί, όχι μόνο σε φτιάχνουν, αλλά σου επιτρέπουν να εκφράσεις την αηδία που σου προκαλεί ο κόσμος και το άτομό σου. Να διαχειριστείς τον πόνο, να απολαύσεις τη τελετουργία, οι ενδορφίνες σου, αυτή η άθλια βία, η ζωώδης, που κάνεις στον εαυτό σου, χωρίς να κάνεις κακό σε κανέναν άλλο. Παρ' όλα αυτά, σε μερικές περιπτώσεις, μεθυσμένος από τις επιδράσεις σε εσένα, μπορεί να γίνουν λάθη υπολογισμού.

ΣΥΛΒΙΑ.- Όπως συμβαίνει στην υπερβολική δόση.

ΛΙΤΑ.- Περίπου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Θέλεις να πεις λοιπόν ότι η πρόθεσή σου δεν ήταν να αυτοκτονήσεις αλλά να προεκτείνεις τα νευρολογικά συμπτώματα των αυτοτραυματισμών;

ΛΙΤΑ.- Δεν υπολόγισα σωστά. Τρόμαξα και ζήτησα βοήθεια.

ΣΥΛΒΙΑ.- Γιατί δεν το είπες τότε που έπρεπε;

ΛΙΤΑ.- Τι νομίζεις ότι είναι χειρότερο σε μια διανοητική άρρωστη, όπως είμαι εγώ; Να νομίζουν ότι προσπάθησα να αφαιρέσω τη ζωή μου ή χειρότερα

ακόμα να την πάρουν για μια γιόνκι πόρνη με
εκούσιους αυτοτραυματισμούς;

11. Free As A Bird

ΣΥΛΒΙΑ.- «Δεν μας καταστρέφουν οι αμαρτίες που υποπίπτουμε, αλλά ο τρόπος που τις αντιμετωπίζουμε αφού τις έχουμε πραγματοποιήσει» λέει μια παροιμία από την Ανατολή. Ίσως για μεγάλο χρονικό διάστημα, έχοντας συνειδητοποιήσει τι έγινε ή τι δεν έγινε η Λίτα προσπαθούσε να αποδράσει από τον εαυτό της, και από την πραγματικότητα που υπήρχε γύρω της. Πίστευε ότι κρύβοντας ή αρνούμενη το παρελθόν της, τα φοβερά πράγματα που της είχαν συμβεί όταν ήταν μικρή, ήταν αρκετό για να μπορεί να συνεχίσει τη ζωή της. Για μεγάλο χρονικό διάστημα αρνήθηκε να μιλήσει με κάποιον για τους επαναλαμβανόμενους βιασμούς που για μεγάλο διάστημα δεχόταν από τον θείο της. Τελικά ήταν σε μένα που το είπε για πρώτη φορά. Τόση προσπάθεια είχε βάλει, ώστε όποιος ανέφερε κάτι από το παρελθόν της τον απομόνωνε από τα άτομα που την αγαπούσαν, σηκώνοντας γύρω της, ένα τείχος σμιλευμένο από θυμό, παραφροσύνη, εθισμό και χειρισμό. Γιατί η Λίτα ήταν εξαρτημένη εν δυνάμει. Δεν γαντζώθηκε μόνο στα ναρκωτικά και στο πιοτό, αλλά σε συγκεκριμένες περιόδους της ζωής της ήταν εξαρτημένη από τη δουλειά, το σεξ και τώρα τελευταία στους αυτοτραυματισμούς.

Σύντομη παύση.

Μερικές βδομάδες πριν εγκαταλείψει την Ψυχιατρική Κλινική Münsterlingen, μου εξομολογήθηκε, ότι για εκείνη αποτελούσε ειρωνεία όταν ανακάλυψε, ότι σχεδόν όλη της τη ζωή απόφευγε την αλήθεια, την ειλικρίνεια, την πραγματικότητα, την αγάπη, την αποδοχή του εαυτού, δηλαδή όλα εκείνα που θα την έσωζαν... ήταν λάθος που νόμιζε ότι όλα αυτά την σκότωναν.

Για ένα άτομο που πάσχει από μια νοητική ασθένεια δεν υπάρχει πιο τρομακτικό πράγμα από την παραδοχή ενός συναισθήματος, θετικού ή αρνητικού, δεν έχει σημασία. Τα συναισθήματα έχουν την ικανότητα να ανατρέψουν τον κόσμο του, να του γυρίσουν το μυαλό, χωρίς να μπορούν να το αντιμετωπίσουν με τρόπο λογικό ή συνετό.

Σύντομη παύση.

Μερικές βδομάδες πριν φύγει μου πρότεινε να ποζάρω ξανά για εκείνη, γιατί πριν φύγει θα της άρεσε πολύ να μου κάνει ένα πορτρέτο... δέχτηκα με μεγάλη χαρά.

12. Don't Let me Down

*Αυτοσχέδιο εργαστήριο της ΛΙΤΑ Font στη Ψυχιατρική Κλινική
Münsterlingen.*

*Η ΣΥΛΒΙΑ ποζάρει για την ΛΙΤΑ η οποία είναι συγκεντρωμένη
φτιάχνοντας το πορτραίτο της.*

ΣΥΛΒΙΑ.- Ο ντανταϊσμός, ο Hodler, ο Giacometti, ο Godard, ο
Walser, ο Klee... σύμφωνα με όσα λες, φαίνεται
ότι οι Ελβετοί αρχίζουμε να αποκτούμε ψυχή
σύμφωνα με εσένα.

ΛΙΤΑ.- Φοβάμαι ότι αν και γεννήθηκαν ή πέρασαν τα νεανικά
τους χρόνια σε τούτη εδώ τη χώρα, ούτε ο Klee ούτε
ο Godard μπορούν να θεωρηθούν Ελβετοί. Ο Klee
ήταν γερμανός και ο Godard είναι πιο γάλλος και από
την κρέμα καραμελέ.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τώρα άρχισες να ενδιαφέρεσαι για τέτοιες τις
λεπτομέρειες;

ΛΙΤΑ.- Αναγνωρίζω ότι εκτιμώ, θαυμάζω και σέβομαι αρκετά
όλους αυτούς τους δημιουργούς που μόλις
ανέφερες...

ΣΥΛΒΙΑ.- Εσύ πρώτη τους ανέφερες.

ΛΙΤΑ.- ...και φυσικά θεωρώ τον ντανταϊσμό ως το πιο
αξιόλογο κίνημα που έκαναν οι Ελβετοί στην ιστορία
της ανθρωπότητας.

ΣΥΛΒΙΑ.- (*Ειρωνικά*) Ο ντανταϊσμός, το φοντί και η Ελβετική φρουρά.

ΛΙΤΑ.- Α, σου θυμίζω ότι σε αυτή την συνεδρία δεν είμαστε υποχρεωμένοι να μιλήσουμε.

ΣΥΛΒΙΑ.- Πάντα κάνει καλό να μιλάμε.

ΛΙΤΑ.- Μη κουνιέσαι!

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Τελειώνουμε;

ΛΙΤΑ.- Έχε υπομονή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Νομίζω ότι αυτή τη φορά καθυστερείς περισσότερο από την προηγούμενη.

ΛΙΤΑ.- Γιατί αυτή τη φορά το πορτραίτο σου είναι πολύ καλύτερο από το προηγούμενο.

ΣΥΛΒΙΑ.- Εμένα το προηγούμενο μου άρεσε. Κρίμα που το κατέστρεψες. Εμένα μου άρεσε πολύ. Θα το κρεμούσα στο σαλόνι του σπιτιού μου.

ΛΙΤΑ.- Ίσως αυτό να μην σου αρέσει τόσο όσο το άλλο, αλλά είμαι σίγουρη ότι αυτό θα σε σοκάρει, θα σε ταρακουνήσει μέσα σου.

ΣΥΛΒΙΑ.- Σοβαρά;

ΛΙΤΑ.- Πριν γίνω πιστή και να παρουσιάσω τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του ατόμου που κάνω τη προσωπογραφία, τώρα με ενδιαφέρει περισσότερο να πλησιάσω τον εσωτερικό κόσμο του, την ουσία του.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αυτό ακούγεται πολύ ενδιαφέρον.

ΛΙΤΑ.- Είναι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Φαντάζομαι αυτή η νέα προοπτική που επιχειρείς στη δουλειά σου, ήταν μεγάλη πρόκληση για εσένα.

ΛΙΤΑ.- ...

ΣΥΛΒΙΑ.- Τώρα, περισσότερο από ποτέ θα ήθελα να δω πως πάει το πορτρέτο μου. Μπορώ;...

ΛΙΤΑ.- Μη κουνιέσαι.

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ξέρεις κάτι; Μετά από όλα αυτά που είπες πως αντιμετωπίζεις τη προσωπογραφία μου, έχεις εξάψει την περιέργειά μου... θα ήθελα να το δω.

ΛΙΤΑ.- Δεν είναι έτοιμο ακόμα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Θα μπορούσαμε να σταματήσουμε για λίγα λεπτά για να ξεκουραστούμε και έτσι θα μπορούσα να το δω.

ΛΙΤΑ.- Μην επιμένεις. Κάνε λίγη υπομονή ακόμα.

ΣΥΛΒΙΑ.- Φυσικά. Δεν είσαι εσύ που θα πρέπει να μένεις ακίνητη σαν άγαλμα...

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ο Cesare Pavase έλεγε ότι δεν υπάρχει τέχνη χωρίς εμμονή. Ποια είναι η γνώμη σου;

ΛΙΤΑ.- Δεν μπορείς να μείνεις σιωπηλός ούτε ένα λεπτό, σωστά;

ΣΥΛΒΙΑ.- Η αλήθεια είναι ότι μου είναι αδύνατον να βρίσκομαι σ' ένα δωμάτιο με κάποιον άλλον και να μην μιλάμε. Στο είπα και πριν, το να μιλάμε πάντα μας κάνει καλό.

ΛΙΤΑ.- Για εμένα ίσως αυτό να είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της εποχής μας.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ποιο;

ΛΙΤΑ.- Το ότι ο κόσμος δεν ξέρει ή αρνείται να μείνει σιωπηλός. Η σιωπή για πολλούς σημαίνει θα μείνει μόνος του, με τον εαυτό του, και απ' ότι φαίνεται ο κόσμος αισθάνεται τρόμο όταν μένει μόνος με τον εαυτό του.

ΣΥΛΒΙΑ.- ...

ΛΙΤΑ.- Πως θα καταφέρει να γνωρίσει τον εαυτό του;

Σιωπή.

ΣΥΛΒΙΑ.- Ακόμα δεν μου απάντησες πάνω σε αυτό που σε ρώτησα...

ΛΙΤΑ.- Ο Pavase είχε δίκιο. Χωρίς εμμονή δεν υπάρχει τέχνη.

Μεγάλη παύση.

ΣΥΛΒΙΑ.- Αισθάνομαι κουρασμένη. Θα μπορούσαμε να ξεκουραστούμε λιγάκι;

ΛΙΤΑ.- Μη κουνιέσαι! Ακόμα λίγο και τελειώσαμε. Στο υπόσχομαι.

ΣΥΛΒΙΑ.- Εντάξει.

Μεγάλη παύση.

ΛΙΤΑ.- Έτοιμο! Τελείωσα!

ΣΥΛΒΙΑ.- Σοβαρά; Μπορώ να το δω;

ΛΙΤΑ.- Έλα. Πλησίασε.

Η ΣΥΛΒΙΑ σηκώνεται και προχωρά προς τον πίνακα που η ΛΙΤΑ ζωγραφίζει την προσωπογραφία της. Το πρόσωπό της και το σώμα της δείχνουν τη μεγάλη αναστάτωση και την προσμονή που αισθανόταν.

Ωστόσο, όταν βρίσκεται μπροστά στον πίνακα, η έκφραση του προσώπου αλλάζει τελείως. Τώρα φαίνεται στο πρόσωπο μια μίξι νοσταλγίας, τρόμου, πόνου και έκπληξης.

Προσπαθεί να πάρει το βλέμμα της από το πορτρέτο αλλά δεν μπορεί, δεν μπορεί να μην το παρατηρεί προσεκτικά και σε κάθε του λεπτομέρεια, όταν ξαφνικά κάτι τυχαίο μας εγκλωβίζει στο δρόμο, δεν θα τελειώσει ευχάριστα για κανέναν από τους εμπλεκόμενους, ούτε για εμάς τους ίδιους. Συνεχίζουμε έχοντας το βλέμμα μας πάνω της, σχεδόν χωρίς να κλείνουμε τα μάτια μας και κρατώντας την αναπνοή μας. Ξαφνικά, αμήχανη, η ΣΥΛΒΙΑ κάνει μερικά βήματα προς τα πίσω, διστακτική, έχει ανατριχιάσει, αισθάνεται κλονισμένη,

τα πόδια της δεν την κρατούν και προσεκτικά αποφασίζει να κάτσει στο πάτωμα. Αφού κάθεται αρχίζει να κλαίει με λυγμούς.

13. Happiness Is A Warm Gun

ΣΥΛΒΙΑ.- Πιθανότατα ο καλύτερος τρόπος να προστατέψεις την ευτυχία είναι να κάνεις ότι υπάρχει. Όπως λέει ο Λέννον στο *Strawberry Fields Forever: Living is easy with the y esclosed*.

Σύντομη παύση.

Εγώ αισθανόμουν ευτυχισμένη. Περνούσα μια ζωή με την οποία ήμουν ικανοποιημένη, ή πίστευα ότι ήμουν, μέχρι που γνώρισα την Λία. Εκείνη η δεύτερη προσωπογραφία που μου έκανε ήταν σαν να με διαπερνούσε ένα αγκίστρι από το στόμα μέχρι το στομάχι... με άφησε χωρίς ανάσα και ένιωθα πτώμα. Όμως με είχε προειδοποιήσει, σοκαρίστηκα, μου παρακούνησε κάτι που φύλαγα μέσα μου, και το είχα ξεχάσει σκόπιμα. Συχνά η σκέψη μου λειτουργεί μ' αυτόν τον τρόπο, φυσικά δεν είναι χωρίς επιπτώσεις, τελικά όλα έχουν το τίμημά τους. Αφού απόλαυσα την προσωπογραφία μου άρχισα να κλαίω... όλο αυτό το διάστημα η Λίτα καθόταν δίπλα μου... με αγκάλισε χωρίς να πει λέξη. Ο Νίτσε λέει «μπορείς να ζεις χωρίς να θυμάσαι, αλλά δεν μπορείς να ζήσεις χωρίς να ξεχάσεις, και για να ξεχάσεις, φυσικά, πρέπει πριν να θυμηθείς»...

Σύντομη παύση.

Όλα συνέβησαν λίγο μετά αφού ο πατέρας μου έβαλε να ακούσω για πρώτη φορά Beatles... Ήταν ένα αγόρι, τον έλεγαν Peter Baumann. Όμορφος, ψηλός, ξανθός, αδύνατος... και όμορφος... και αρκετά μεγαλύτερος από μένα. Ήταν δεκαοκτώ χρονών και σύντομα θα πήγαινε να σπουδάσει στο πανεπιστήμιο. Είμαστε γείτονες και από πολύ παλιά και μου άρεσε... τον ερωτεύθηκα όπως κάνουν τα εντεκάχρονα κορίτσια που συνηθίζουν να ερωτεύονται μεγαλύτερα αγόρια.

Σύντομη παύση.

Μου ζήτησες να το κρατήσω το μυστικό και το έκανα Peter Baumann, μέχρι τη μέρα που η Λίτα έκανε τη προσωπογραφία μου για δεύτερη φορά. Τώρα πια δεν μπορώ να μείνω σιωπηλή, γιατί τώρα ξέρω ότι τίποτα απ' αυτά που μου έκανες ήταν αθώα, διασκεδαστικά ή τρυφερά. Χρειάστηκα χρόνο για να καταλάβω ότι δεν ήταν έτσι, όπως τα έλεγες... τώρα καταλαβαίνω, ότι αυτά που μου έκανες δεν ήταν παρά ακραία και άσεμνα, ήταν βιασμός της αθωότητας, της εμπιστοσύνης, του έρωτα και του θαυμασμού που αισθανόμουν για εσένα...

Σύντομη παύση.

Πέρα ότι με βοήθησε να δω την άβυσσο που βρισκόμουν, και που κάποια στιγμή θα έπρεπε να ασχοληθώ, έπρεπε να επιστρέψω στη δουλειά μου.

Όμως δεν ζήτησα ποτέ στη Λίτα να μου χαρίσει εκείνο το δεύτερο πορτρέτο. Αν και το ήθελα πολύ δεν θα μπορούσα να το κρεμάσω στο σαλόνι του σπιτιού μου, όπως είχα σκεφτεί να κάνω με το πρώτο... τόσο περίπλοκοι είμαστε εμείς οι άνθρωποι.

Σύντομη παύση.

Όταν πήρε εξιτήριο από την Ψυχιατρική Κλινική Münsterlingen, η Λίτα μπήκε σ' έναν «δημιουργικό τυφώνα», που την κράτησε απομονωμένη στο σπίτι-εργαστήρι στο Δυτικό Βερολίνο, για αρκετούς μήνες. Από εκεί έβγαλε αρκετό υλικό και έτσι, μερικά χρόνια μετά μπόρεσε να στήσει την πρώτη ατομική της έκθεση... σε μια φημισμένη γκαλερί στο κέντρο του Βερολίνου! Μου ήρθε πρόσκληση από τον ατζέντη της. Πέρασαν μερικές μέρες που σκεφτόμουν αν έπρεπε ή όχι να πάω στα εγκαίνια. Ήθελα πολύ να πάω, να συναντήσω ξανά τη Λίτα μετά από αυτά τα δύο χρόνια που δεν είχα καμία επαφή μαζί της. Ταυτόχρονα φοβόμουν για το τι θα μπορούσα να συναντήσω σ' εκείνη την έκθεση. Μολαταύτα, στο τέλος επιβλήθηκε η λογική, και αποφάσισα να πάω στο Βερολίνο.

Σύντομη παύση.

Η γκαλερί που παρουσίαζαν τους πίνακές της ήταν απίστευτη. Από ότι έμαθα αργότερα, σ' εκείνα τα εγκαίνια ήταν παρόντες διακεκριμένοι

δημοσιογράφοι, σημαντικοί κριτικοί τέχνης, διάσημοι συλλέκτες και φυσικά άτομα από τον κοινωνικό κύκλο της Λίτα. Μέχρι και οι γονείς της ήταν παρόντες. Όπως και οι υπόλοιποι παρευρισκόμενοι έτσι και εμένα μου άρεσαν τα έργα της. Είχαν τον αέρα, τη δύναμη και την έκφραση του έργου ενός καταξιωμένου δημιουργού.

Η πλειοψηφία των κάδρων ήταν μεγάλου μεγέθους και σ' αυτά τόσο οι πινελιές όπως και το χρώμα, πλημύριζαν μ' ένα τρόπο νηφάλιο και κολοσσιαίο ταυτόχρονα. Ήταν ζωγραφιές συμβολικού και αφηρημένου χαρακτήρα. Για την ακρίβεια υπήρχε ένας αριθμός μη αμελητέος προσωπογραφιών, όπως αυτά που έκανε και σε εμένα. Αναφέρομαι στη δεύτερη προσωπογραφία... με ανακούφιση διαπίστωσα ότι η δική μου δεν ήταν στην έκθεση. Αλλά υπήρχε ένας πίνακας που μου τράβηξε την προσοχή.

Είχε τίτλο «Münsterlingen το φθινόπωρο». Τα χρώματά του ήταν πράσινα, κόκκινα και πολύ ώχρα, η υφή του που είχε δημιουργήσει η Λίτα, μ' έκαναν να τον ερωτευθώ αμέσως. Ήταν ένας από τους λίγους πίνακες μικρού μεγέθους –ογδόντα εκατοστά πλάτος με εκατόν είκοσι ύψος- που υπήρχε στην έκθεση. Αν τα οικονομικά μου το επέτρεπαν, ορκίζομαι ότι θα το έβαζα στην άκρη για να το αγοράσω.

Σύντομη παύση.

Όσο για την Λίτα, ήταν όλη την ώρα κυκλωμένη από κόσμο και προτίμησα να μην την ενοχλήσω. Ωστόσο, ενώ παρατηρούσα για ένατη φορά τον «Münsterlingen το φθινόπωρο», αισθάνθηκα κάποιον να ακουμπά το χέρι του στον ώμο μου και γυρνώντας το κεφάλι μου, είδα με μεγάλη μου έκπληξη, ότι ήταν εκείνη. Από κοντά έδειχνε πιο ακτινοβόλα και πιο ελκυστική.

ΛΙΤΑ.- Σου αρέσει;

ΣΥΛΒΙΑ.- Μου αρέσει! Αν μου το επιτρέπεις θα το έπαιρνα τώρα μαζί μου. Και με πολύ ευχαρίστηση θα το κρεμούσα στο σαλόνι του σπιτιού μου.

Και οι δύο χαμογελούν αμήχανα.

ΛΙΤΑ.- Πως αισθάνθηκες;

ΣΥΛΒΙΑ.- Καλά, καλά. Και εσύ;

Το διορθώνει.

Ουφ! Συγνώμη! Τι χαζή που είμαι! Πως μπορεί να αισθάνεσαι τη μέρα που εγκαινιάζεις την πρώτη ατομική σου έκθεση στη καριέρα σου... φαίνεται στο πρόσωπό σου, στο σώμα σου... συγνώμη. Τι χαζή που είμαι!

ΛΙΤΑ.- Εντάξει, όλα καλά...

ΣΥΛΒΙΑ.- Συγχαρητήρια.

ΛΙΤΑ.- Ευχαριστώ.

ΣΥΛΒΙΑ.- Συγνώμη... είμαι... καταλαβαίνεις... αρκετά συγκινημένη και λίγο αμήχανη.

Σιωπή.

ΛΙΤΑ.- Χαίρομαι που βρίσκεσαι εδώ. Είναι πολύ σημαντικό για εμένα που ήρθες. Αλήθεια, σ' ευχαριστώ.

ΣΥΛΒΙΑ.- Μου έσφιξε το χέρι και αποχώρησε. Αυτό ήταν όλο. Αμέσως την είδα να πηγαίνει σε μια παρέα που την αποζητούσε απεγνωσμένα. Λίγο μετά εγώ έφυγα από την γκαλερί, το ίδιο συγκινημένη και αγχωμένη, αλλά και λίγο ζαλισμένη από την σαμπάνια που είχα πιεί.

Σύντομη παύση.

Την επόμενη μέρα ξεκίνησα τη ρουτινιάρικη ζωή μου, χωρίς να έχω πολλά σκαμπανεβάσματα όπως πάντα, σπίτι... κλινική... και μερικές σποραδικές συναντήσεις με φίλους, αποφεύγοντας όπως μπορούσα τις αλλεπάλληλες προσκλήσεις των γονιών μου για να τους επισκεφτώ στο σπίτι μας στη Βασιλεία. «Και γιατί καλύτερα δεν έρχεστε εσείς στη Winterthur;» Τους απαντούσα.

Σύντομη παύση.

Μερικές βδομάδες αργότερα από το ταξίδι μου στο Βερολίνο έφτασε στο γραφείο μου στη Ψυχιατρική

Κλινική Münsterlingen ένα πακέτο που προερχόταν από αυτή την πόλη. Το έστειλε η ατζέντης της Λίτα. Στο εσωτερικό του ανακάλυψα, σοκαρισμένη, και έτοιμη να βάλω τα κλάματα από χαρά, “Münsterlingen το φθινόπωρο” το δωμάτιο που έβλεπα συνέχεια κατά τη διάρκεια της απομόνωσης της Λίτας... για αυτό έμεινα σαγηνευμένη αμέσως μόλις το είδα κρεμασμένο σ’ ένα τοίχο της γκαλερί, αλλά υπήρχε και κάτι άλλο μέσα στο δέμα... υπήρχε και ένα χειρόγραφο γράμμα από την Λίτα. Το άνοιξα και άρχισα να το διαβάζω αμέσως.

Αγαπητή Σύλβια,

Σαν ένδειξη ευγνωμοσύνης θέλησα να σου στείλω αυτόν τον πίνακα που ξέρω ότι ήταν ένας από αυτούς που σου άρεσαν στην έκθεση. Σου ομολογώ ότι είναι ένας από τους τελευταίους που ζωγράφισα τις τελευταίες βδομάδες στη Ψυχιατρική Κλινική Münsterlingen και όπως κατάλαβες, είναι μέρος της ομάδας έργων, των μεγάλων και των μικρών πινάκων, που ζωγραφίζω από εκείνη την περίοδο. Η προσωπογραφία σου, εκείνη που τόσο σε αναστάτωση, μου χρησίμευσε για σημείο εκκίνησης ώστε να δημιουργήσω μια σειρά από προσωπογραφίες που -υποθέτω ότι διαπίστωσες- ήταν παρούσες στη

γκαλερί. Δεν θέλησα να συμπεριλάβω την δική σου στην έκθεση. Αυτή προτίμησα να την βάλω σ' ένα μέρος ιδιαίτερο στο σπίτι μου. Η νέα περίοδος που περνώ στη ζωή μου οφείλεται σε μεγάλο ποσοστό στη προσπάθεια και την αφοσίωση που έδειξες για την αποκατάστασή μου. Με τον ένα τρόπο ή με τον άλλο τρόπο, κατάφερες να συνδεθώ με το εγώ που υπήρχε πριν ο θεός μου απλώσει τα χέρια πάνω μου. Κατάλαβα ότι εγώ δεν ήμουν ένας κακός χαρακτήρας, ούτε τοξικός, άρχισα να επιτρέπω στον εαυτό μου να διορθώνω τα πράγματα, και συγχωρώ... να συγχωρώ μέχρι και τον εαυτό μου, αποδεχόμενη τον για πρώτη φορά.

Ο πόνος έχει την αίγλη που δεν του αξίζει. Στο λέω εγώ που κυλίστηκα μέσα του για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ελπίζω ότι και εσύ το εκλαμβάνεις επίσης έτσι.

Δικιά σου πάντα

Lita Font

ΣΥΛΒΙΑ.- Ξαναδιάβασα εκείνο το γράμμα πολλές φορές, μέχρι και σήμερα, το ξαναδιαβάζω που και που... είναι κάτι που δεν μπορώ να αποφύγω... πάντα υπάρχουν ορισμένα σημεία που μου δημιουργούν ένα κόμπο στο λαιμό.

Σύντομη παύση.

Μερικές μέρες μετά το δέμα που έλαβα, η Λίτα είχε ένα τροχαίο, ενώ ταξίδευε με το αυτοκίνητό της με προορισμό το Boltenhagen. Στον εθνικό δρόμο, ένα αυτοκίνητο που ερχόταν από το αντίθετο ρεύμα ξέφυγε από την πορεία του και πέρασε στο αντίθετο ρεύμα, μ' αποτέλεσμα τα δύο αυτοκίνητα να συγκρουστούν μετωπικά. Η τροχαία ανακοίνωσε ότι από την σφοδρή σύγκρουση πέθαναν όλοι... εκείνη και δύο άτομα που υπήρχαν στο άλλο αυτοκίνητο.

Σύντομη παύση.

Υποθέτω ότι αισθάνθηκε νοσταλγία για τη θάλασσα, ο ήχος της θάλασσας της έλειπε, ήθελε να την ακούει που και που...

Σύντομη παύση.

Όσο για μένα, λίγο μετά αφού πέθανε η Λίτα, πήρα το θάρρος και αποφάσισα να επισκεφθώ τους γονείς μου, στο σπίτι τους στη Βασιλεία. Αποφάσισα ότι ο φόβος που είχα να συναντηθώ πρόσωπο με πρόσωπο με τον Peter Baumann, δεν μπορεί να συνεχίζει να διαμορφώνει τη ζωή μου. Εκείνο το διάστημα μεταξύ της απομάκρυνσης της Λίτα από την Ψυχιατρική Κλινική Münsterlingen και του θανάτου της, κατάλαβα πολλά πράγματα. Κατάλαβα ότι η εμμονή που είχα για την καθαριότητα και την τάξη, ο απόλυτος έλεγχος των πράξεων μου, η υπέρμετρη

ενασχόλησή μου με τη δουλειά και η ανικανότητά μου να αφήσω μια φράση ενός κειμένου που εκπονούσα, να καταλάμβανε λιγότερο από μισή γραμμή, δεν ήταν παρά καταπιεστικές ψυχαναγκαστικές διαταραχές, όχι ίσως ιδιαίτερα σοβαρές και ανησυχητικές όπως αυτές που είχε η Λίτα, αλλά θα πρέπει να το κοιτάξω. Κατάλαβα ότι δεν επισκεπτόμουν τους γονείς μου, επειδή φοβόμουν ότι θα βρεθώ πρόσωπο με πρόσωπο με τον Peter Baumann...

Σύντομη παύση.

Δεν είμαι ο τύπος του ανθρώπου που βγάζει διδάγματα από αυτά που βιώνει ή από τα παράξενα που του συμβαίνουν, αλλά από την εμπειρία μου με την Λίτα Font, έμαθα ότι για να ανακαλύψουμε τον εαυτό μας, μερικές φορές είναι απαραίτητο να παρατηρήσουμε τους γύρω μας. Και κάπου εδώ ήρθε το τέλος...

Αυτές είναι οι τελευταίες λέξεις που έχω να σας πω...

Αυλαία

